

ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA PROBLEMA I POTREBA MLADIH SA PODRUČJA OPĆINE CENTAR

ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA PROBLEMA I POTREBA MLADIH SA PODRUČJA OPĆINE CENTAR

Sadržaj

Uvod	6
Lista grafičkih prikaza	7
Lista tabela	8
Detaljni rezultati istraživanja	9
Metodologija istraživanja	11
Karakteristike uzorka	12
Obrazovanje	13
Položaj na tržištu rada	23
Socijalni položaj	37
Zdravlje	43
Učešće mladih	53
Mobilnost i odlazak iz zemlje	61
Internet i strani jezici	67
Slobodno vrijeme	71

Uvod

Ovaj dokument predstavlja rezultate istraživanja položaja i problema mladih na području općine Centar projekta Učešće mladih u strateškom razvoju lokalne zajednice, uz učešće Općine Centar. Anketiranje su vršili polaznici/ce obuke Uči, misli i djeluj iz općine Centar.

Osnovni cilj istraživanje je prikupljanje informacija o položaju i problemima mladih kako bi se izradio dokument Strategije prema mladima općine Centar.

Za potrebe ovog istraživanje korišten je strukturirani upitnik koji je Udruženje KULT dobilo od GTZ-a. Uzorak je bio slučajan i činili su ga mladi u dobi od 15 do 29 godina starosti¹.

Istraživanje obuhvata sljedeće segmente položaja mladih:

- Obrazovani status
- Položaj na tržištu rada
- Zdravstveni položaj
- Socijalni položaj
- Učešće u javnom životu
- Mobilnost
- Informiranje
- Slobodno vrijeme

Svaki segment predstavlja posebno poglavlje u izvještaju kojeg sačinjavaju grafički, tabelarni i tekstualni prikazi nalaza istraživanja. Izvještaj predstavlja i rezultate komparativne analize u kojoj su korišteni i podaci Agencije Evropske Komisije za statistiku – Eurostat, te rezultati istraživanja položaja mladih u BiH provedenog 2008 godine.

¹ Dob ispitanika iz uzorka usklađena je za usporedbu s Istraživanjem položaja mladih u BiH iz 2008. godine.

Lista grafičkih prikaza

Graf. 1 Procenat žena upisanih na visoko obrazovanje izražen kao procenat svih studenata	16
Graf. 2 Ukupan udio mladih u dobi između 20 i 24 godine koji su kompletirali četverogodišnju srednju školu ili više obrazovanje	16
Graf. 3 Procenat žena i muškaraca u dobi između 20 i 24 godine koji su kompletirali barem četverogodišnju srednju školu	17
Graf. 4 Prosječna dob studenata visokog obrazovanja	17
Graf. 5 Procenat mladih u dobi između 18 i 24 godine koji su najviše završili srednje trogodišnje obrazovanje i nisu nastavili obrazovanje	18
Graf. 7 Stavovi mladi o napuštanju obrazovanja a obzirom na spol	19
Graf. 8 Stopa učešća u kursevima ili treninzima koji nisu u programu redovnog obrazovanja	22
Graf. 9 Stopa učešća mladih u radnoj snazi	25
Graf. 10 Obrazovna i radna struktura mladih u općini Centar	25
Graf. 11 Stopa učešća mladih muškaraca i žena u radnoj snazi	26
Graf. 12 Stopa nezaposlenosti mladih	27
Graf. 13 Stopa nezaposlenosti mladih muškaraca i žena	27
Graf. 14 Veličina neformalnog tržišta rada - Udio zaposlenih osoba koje, na svom glavnom poslu, nisu potpisale nikakav ugovor sa poslodavcem	28
Graf. 15 Veličina neformalnog tržišta rada – Vrstu ugovora koju su potpisale s poslodavcem s obzirom na spol	28
Graf. 16 Omjer zaposlenih mladih koji smatraju da se nisu školovali za posao na kojem rade	29
Graf. 17 Omjer zaposlenih mladih koji smatraju da se nisu školovali za posao na kojem rade s obzirom na spol	29
Graf. 18 Mladi koji su radili izvan svoje općine	30
Graf. 19 Mladi koji su radili izvan BiH	30
Graf. 20 Mladi koji su, kroz radno iskustvo, bili svjedoci nekog oblika zlostavljanja na poslu koje je ostavilo posljedice na duševno i tjelesno zdravlje njih samih ili njihovih kolega	31
Graf. 21 Mladi koji direktno ili indirektno svjedoče o podmićivanju ili kupovini radnog mjesta	31
Graf. 22 Percepcija podmićivanja kako bi se dobio posao u javnoj administraciji	32
Graf. 23 Percepcija podmićivanja kako bi se dobio posao u privatnim firmama	32
Graf. 24 Percepcija o postojanju diskriminacije prema ženama i djevojkama vrši diskriminacija na tržištu rada	33
Graf. 25 Poznavanje vladinih programa za zapošljavanje	33
Graf. 26 Poznavanje vladinih programa za zapošljavanje s obzirom na obrazovni i radni status	34
Graf. 27 Mladi koji su pohađali neki poslovni seminar	35
Graf. 28 Mladi koji su voljni pokrenuti vlastiti biznis	35
Graf. 29 Mladi koji smatraju da bi im određeni poslovni trening bio od koristi?	36
Graf. 30 Prosječni mjesečni prihodi domaćinstva	39
Graf. 31 Mladi članovi domaćinstva koji doprinose kućnom budžetu?	39
Graf. 32 Postotak muškaraca i žena u dobi između 18 i 24 godine koji žive zajedno sa roditeljima	40
Graf. 33 Postotak muškaraca i žena u dobi između 25 i 29 godine koji žive zajedno sa roditeljima	41
Graf. 34 Mladi koji su izvršili sistematski pregled u posljednjih 12 mjeseci	45
Graf. 35 Razlozi za sistematski pregled	45
Graf. 36 Razlozi za sistematski pregled s obzirom na spol	46
Graf. 37 Razlozi za sistematski pregled s obzirom na dob	46
Graf. 38 Zadovoljstvo sa uslugama koje pruža dom zdravlja	47
Graf. 39 Zadovoljstvo sa uslugama koje pruža dom zdravlja s obzirom na spol	47
Graf. 40 Zadovoljstvo sa uslugama koje pruža dom zdravlja s obzirom na starosnu dob	48
Graf. 41 Zdravstveno osiguranje	48
Graf. 42 Seksualna aktivnost mladih	49
Graf. 43 Mladi pušači	49
Graf. 44 Mladi pušači s obzirom na spol	50
Graf. 45 Mladi koji konzumiraju alkoholna pića	50
Graf. 46 Bavljenje sa rekreativnim aktivnostima	51
Graf. 47 Stopa utjecaja mladih na politiku na lokalnom nivou s obzirom na spol	55
Graf. 48 Stopa utjecaja mladih na politiku na lokalnom nivou s obzirom na starosnu dob	56
Graf. 49 Zainteresiranost za lokalnu , politiku na BiH nivou, i politiku u Evropskoj Uniji	56
Graf. 50 Stopa izlaska mladih na izbore u oktobru 2008. Godine	57
Graf. 51 Najvažniji razlog za neizlazak na izbore	58
Graf. 52 Stopa putovanja unutar BiH	63
Graf. 53 Stopa putovanja van BiH	64
Graf. 54 Glavni razlog putovanja	64
Graf. 55 Udio mladih koji bi napustili BiH barem iz jednog od navedenih razloga	65
Graf. 56 Udio mladih koji bi napustili BiH barem iz jednog od navedenih razloga s obzirom na spol	65
Graf. 57 Procenat domaćinstava koja posjeduju priključak na Internet	69
Graf. 58 Procenat osoba u dobi između 16 i 24 godine koje su u posljednja tri mjeseca koristila Internet	69
Graf. 59 Procenat studenata i učenika koji su u posljednja tri mjeseca koristili Internet	70
Graf. 60 Provođenje slobodnog vremena prošle sedmice	73
Graf. 61 Provođenje slobodnog vremena svakodnevno u prošlog mjeseca	73
Graf. 62 Zadovoljstvo sa odnosom lokalne vlasti prema kulturno-sportskim sadržajima	74

Lista tabela

Tabela 1. Razina obrazovanja mladih koji su završili ili prekinuli obrazovanje	15
Tabela 2. Razina obrazovanja koje trenutno pohađaju učenici i student	15
Tabela 3. Koji su razlozi zašto niste nastavili školovanje?	19
Tabela 4. Mišljenje mladih u kojoj mjeri njihovo obrazovanje može osigurati zaposlenje u struci	20
Tabela 5. Šta je najneophodnije izmijeniti na polju formalnog obrazovanja?	20
Tabela 6. Šta je najneophodnije izmijeniti na polju formalnog obrazovanja s obzirom na spol?	21
Tabela 7. Bračni status	40
Tabela 8. Stopa utjecaja mladih na politiku na lokalnom nivou	55
Tabela 9. Učešće u javnim aktivnostima u posljednjih 12 mjeseci	57
Tabela 10. Članstvo u organizacijama	58
Tabela 11. Učešće u aktivnostima organiziranih od strane različitih organizacija u proteklih 12 mjeseci	59
Tabela 12. Učešće u aktivnostima organiziranih od strane različitih organizacija u proteklih 12 mjeseci	63
Tabela 13. Lični razlozi za potencijalni odlazak iz BiH	66
Tabela 14. Poznavanje stranih jezika	70

Detaljni rezultati istraživanja

Metodologija istraživanja

Kompleksan set podataka prikupljen je kroz anonimne individualne razgovore sa 300 slučajno odabranih mladih općine Centar u dobi između napunjenih 15 i napunjenih 29 godina. Na ovaj način tj. slučajnim odabirom 300 ispitanika u uzorak prikupljeni su podaci reprezentativni za opću populaciju mladih u ovoj dobi. Slučajan odabir ispitanika/ca znači da je svaka mlada osoba ove dobi u Centru imala podjednaku vjerovatnoću ulaska u uzorak.

Ono što je ključno naglasiti u ovom kratkom metodološkom pregledu jeste značenje greške uzorka od $\pm 5\%$. Naime, treba uzeti u obzir da su rezultati svakog istraživanja koje se provodi na uzorku određene populacije, za razliku od popisa koji se provodi na ukupnoj populaciji, zapravo određena procjena stvarne vrijednosti u populaciji.

Baza prikupljenih podataka analizirana je koristeći SPSS – statističku aplikaciju prilagođenu za društvena istraživanja. Pored podataka prikupljenih u općini Centar, korišteni su i podaci prikupljeni u okviru Istraživanja položaja mladih u Bosni i Hercegovini podržanom od GTZ-a početkom 2008., kao i podaci o položaju mladih u zemljama Evropske Unije prikupljenim iz Eurostat baze. Osnovna svrha korištenja ovog višestrukog seta podataka jeste komparativna analiza i uspoređivanje položaja mladih u Centru sa položajem mladih u cijeloj Bosni i Hercegovini, te sa zemljama Evropske Unije. Cjelokupno istraživanje u općini Centar, metoda prikupljanja podataka kao i korišten upitnik, osmišljeno je na takav način da omogući uspoređivanje sa navedenim podacima. Kompletan proces provođenja istraživanja kao i analizu provodilo je i nadziralo Udruženje KULT.

Karakteristike uzorka

PROFIL ISPITANIKA IZ UZORKA		
BROJ ISPITANIKA		300
SPOL	Muški	60%
	Ženski	40%
RADNI STATUS	Zaposleni	19%
	Nezaposleni	12%
	Učenici i studenti	57%
	Ostali	12%
BRAČNI STATUS	Neudana/ Neoženjen	92%
	Udana/ Oženjen	2%
	Nešto drugo	6%
DOB	15 do 19 godina	32%
	20 do 24 godina	56%
	25 do 29 godina	12%

Obrazovanje

Rezultati u tabeli 1. prikazuju razinu obrazovanja učenika/ca i studenata/ica u dobi od 15 do 29 godina koji su završili ili prekinuli obrazovanje.

Oko 8% ispitanika/ca koji su završili ili prekinuli obrazovanje ostali su na nivou trogodišnjeg srednjeg ili nižeg obrazovanja što predstavlja manji procenat u odnosu na BiH, kao i manje i veće gradove u BiH.

NAPOMENA: Istraživanje je provedeno pri kraju školske godine.

Četverogodišnju srednju školu završilo je ili prekinulo 71% mladih, dok je procenat mladih koji su završili ili prekinuli visoko obrazovanje 17%.

Tabela 1. Razina obrazovanja mladih koji su završili ili prekinuli obrazovanje

% mladih između 15 i 29 godina koji su završili ili prekinuli obrazovanje

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Nezavršena osnovna škola	2%	2%	0%	0%
Završena osnovna škola	7%	7%	3%	2%
Srednja stručna škola - trogodišnja	40%	40%	38%	6%
Srednja škola - četverogodišnja	40%	39%	50%	71%
Viša škola	4%	4%	1%	2%
Fakultet - društvene i humanističke nauke	5%	6%	5%	6%
Fakultet - ekonomija	*	*	*	6%
Fakultet - pravo	*	*	*	2%
Fakultet - prirodne i tehničke nauke	1%	1%	2%	2%
Fakultet - medicina	*	*	*	1%
Magisterij ili doktorat	1%	0%	1%	0%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Općina Centar nalazi se na istom nivou kao BiH, kod upisa na institucije visokog obrazovanja.

U tabeli 2. prikazani su procenti učenika/ca i studenata/ica u dobi između 15 i 29 godina trenutno upisanih na neku razinu obrazovanja. U općini Centar, 20% njih čine srednjoškolci upisani u četverogodišnje programe. Ukupan procenat mladih upisanih na visokoškolske ustanove je 69%.

Tabela 2. Razina obrazovanja koje trenutno pohađaju učenici i studenti

% mladih između 15 i 29 godina upisanih na neki nivo obrazovanja

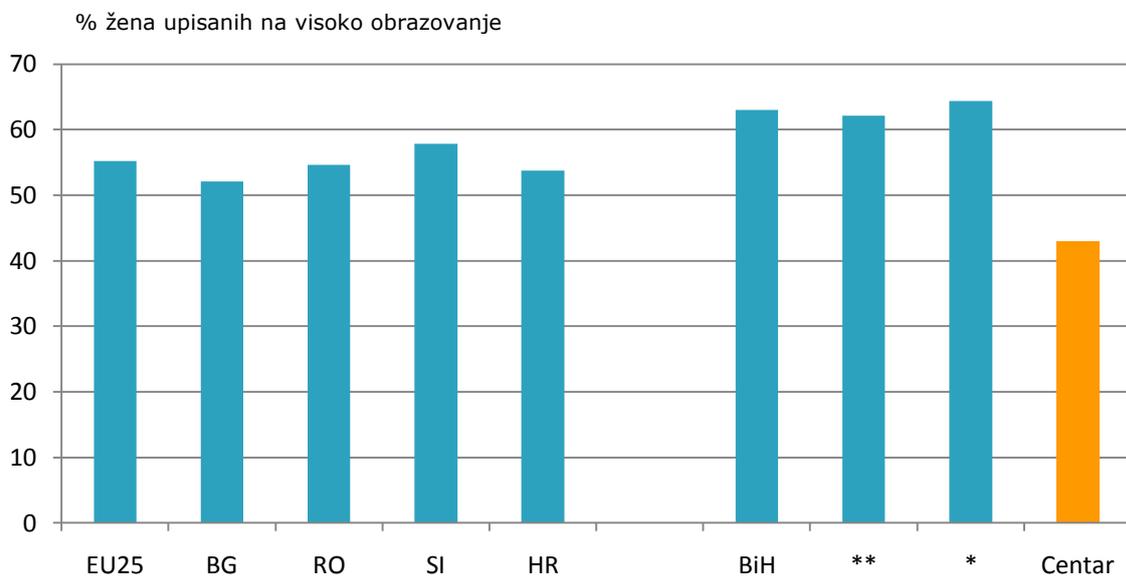
	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Srednja stručna škola - trogodišnja	8%	9%	3%	1%
Srednja škola - četverogodišnja	38%	40%	32%	20%
Viša škola	7%	7%	9%	4%
Fakultet - društvene i humanističke nauke	32%	32%	32%	15%
Fakultet - ekonomija	*	*	*	16%
Fakultet - pravo	*	*	*	14%
Fakultet - prirodne i tehničke nauke	9%	8%	13%	19%
Fakultet - medicina	4%	3%	10%	5%
Magisterij ili doktorat	1%	1%	1%	6%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Nešto je manji udio žena nego muškaraca upisanih na visoko obrazovanje (u odnosu na ukupan broj studenata).

Ako analiziramo spol trenutno upisanih na visoko obrazovanje vidjet ćemo da je procenat žena manji (43% od ukupnog broja studenata). Procenat žena upisanih na visoko obrazovanje manji je u odnosu na prosjek u većim i manjim gradovima, kao i na razini BiH.

Graf. 1. Procenat žena upisanih na visoko obrazovanje izražen kao procenat svih studenata

Izvori: Eurostat (2006), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

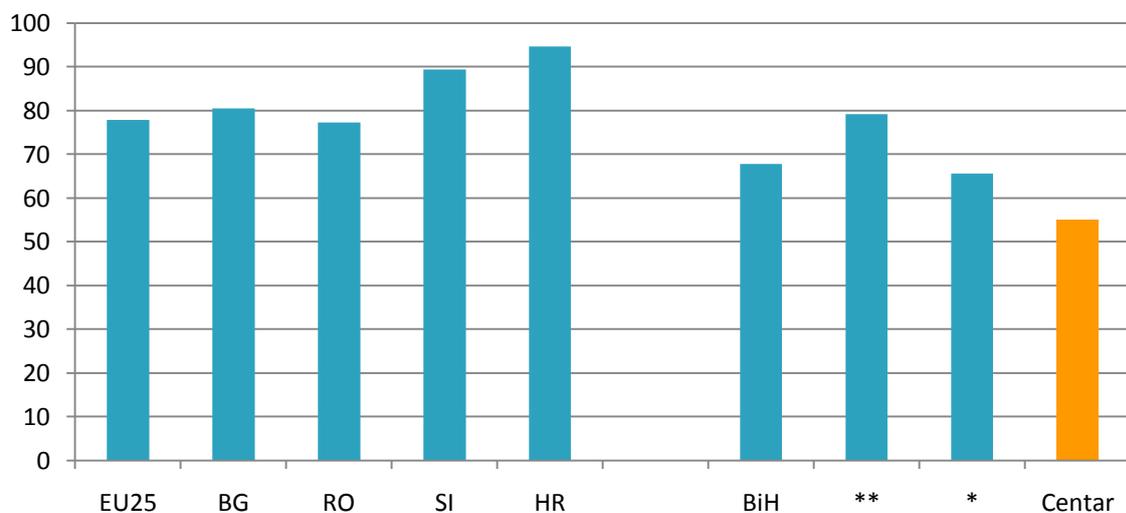
* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

BiH je iznad prosjeka EU zemalja kada je u pitanju udio osoba u dobi između 20 i 24 godine sa završenom četverogodišnjom srednjom ili višim obrazovanjem.

U uzorku s područja općine Centar, procenat mladih u dobi između 20 i 24 godine koji su kompletirali barem četverogodišnju srednju školu niži je u odnosu na ostale veće i manje sredine u BiH (55%).

Graf. 2. Ukupan udio mladih u dobi između 20 i 24 godine koji su kompletirali četverogodišnju srednju školu ili više obrazovanje

% mladih u dobi između 20 i 24 godine

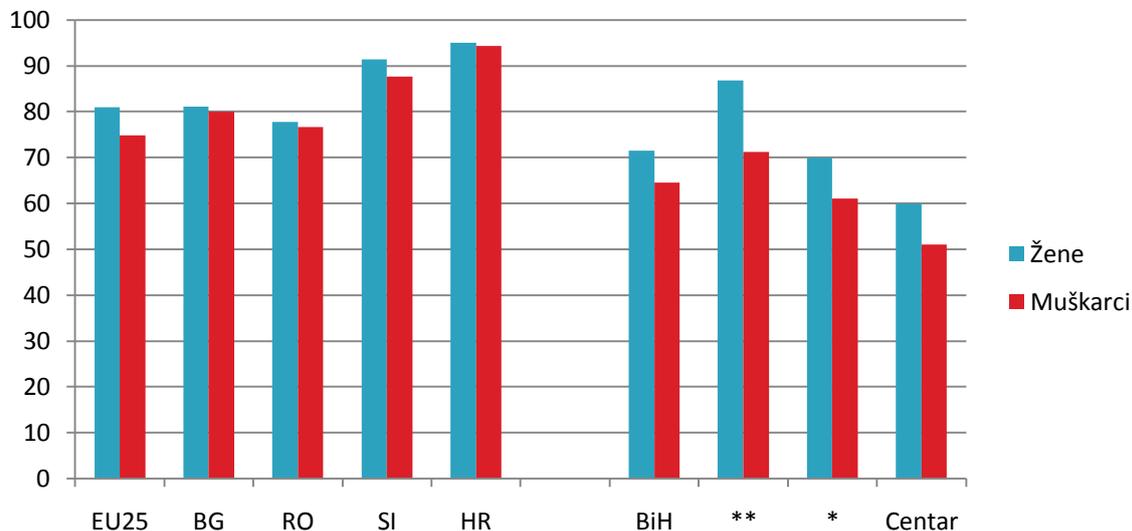
Izvori: Eurostat (2006), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Veći je procenat žena u dobi između 20 i 24 (60%) koje su završile barem četverogodišnju srednju školu, u odnosu na muškarce (51%).

Graf. 3. Procenat žena i muškaraca u dobi između 20 i 24 godine koji su kompletirali barem četverogodišnju srednju školu

% žena i muškaraca u dobi između 20 i 24 godine

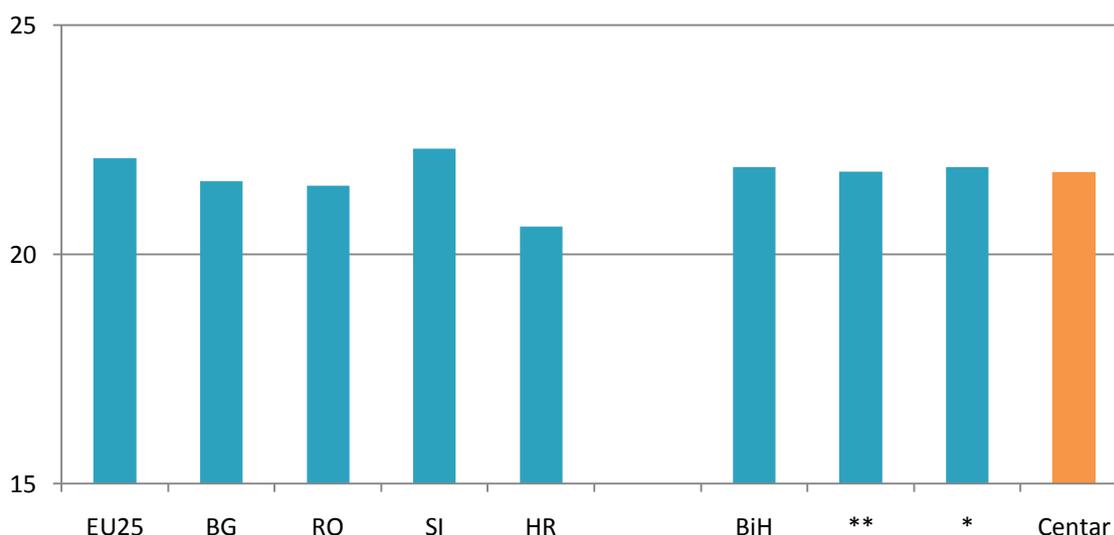

Izvori: Eurostat (2006), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Kad je u pitanju prosječna dob studenata, Centar s 21,8 jednaka je u odnosu na prosjek na razini BiH, manjih i većih gradova, kao i na razini EU zemalja.

Graf. 4. Prosječna dob studenata visokog obrazovanja

Izvori: Eurostat (2006), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

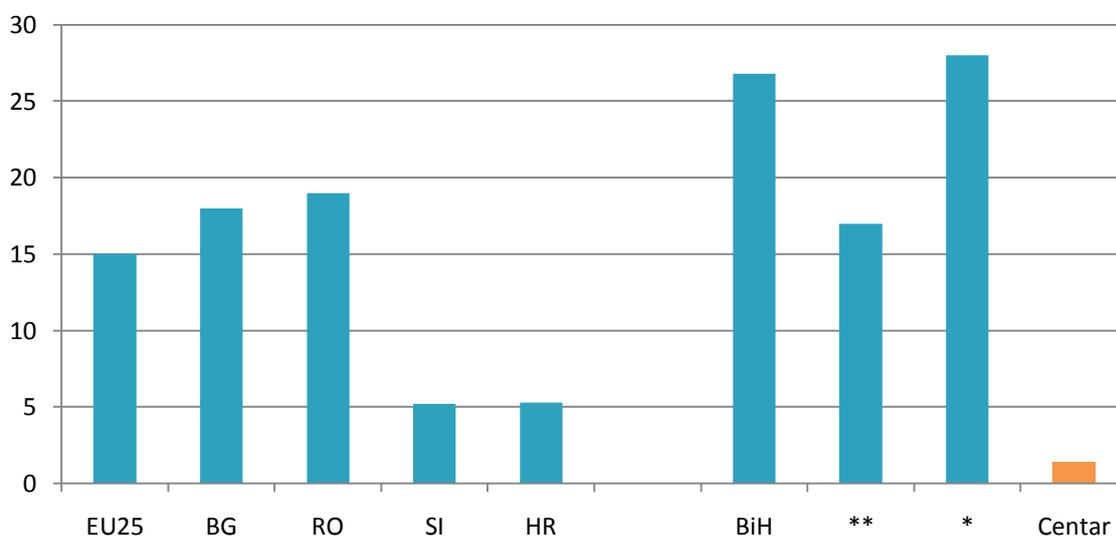
Prerano napuštanje obrazovanja: Oko 1,37% mladih u dobi od 18 do 24 godine ostalo je na nivou srednjeg trogodišnjeg obrazovanja.

Na razini spola, zabilježeni su samo muški ispitanici s najviše završenim trogodišnjim srednjim obrazovanjem koji nisu nastavile formalno obrazovanje niti pohađali neki trening ili drugi oblik obrazovnog procesa u proteklih 12 mjeseci

Jedan od najvažnijih indikatora za praćenje obrazovanja mladih jeste postotak onih koji prerano napuštaju obrazovanje. Ovaj indikator mjereno je kao procenat osoba u dobi između 18 i 24 godine koji su najviše završili srednje trogodišnje obrazovanje i nisu nastavili obrazovanje niti pohađali neki trening ili drugi oblik obrazovnog procesa u proteklih 12 mjeseci. U općini Centar je procenat znatno niži u odnosu na manje i veće sredine u BiH, i neznatno niži u odnosu na Sloveniju i Hrvatsku.

Graf. 5. Procenat mladih u dobi između 18 i 24 godine koji su najviše završili srednje trogodišnje obrazovanje i nisu nastavili obrazovanje

% mladih u dobi između 18 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2006), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi

** Veći BH gradovi

48% mladih u ukupnom uzorku općine Centar, neovisno o prethodno završenom ili prekinutom nivou obrazovanja, nisu nastavili školovanje.

Mladi su u najvećem broju napuštali obrazovanje zbog pronalaska stalnog zaposlenja.

40% mladih navelo je neke druge razloge zbog čega su prekinuli je školovanje, 20% ih je napustilo zbog finansijskih razloga i 20% zbog stalnog zaposlenja.

Tabela 3. Koji su razlozi zašto niste nastavili školovanje?

% mladih između 15 i 29 godina koji su prekinuli ili završili školovanje

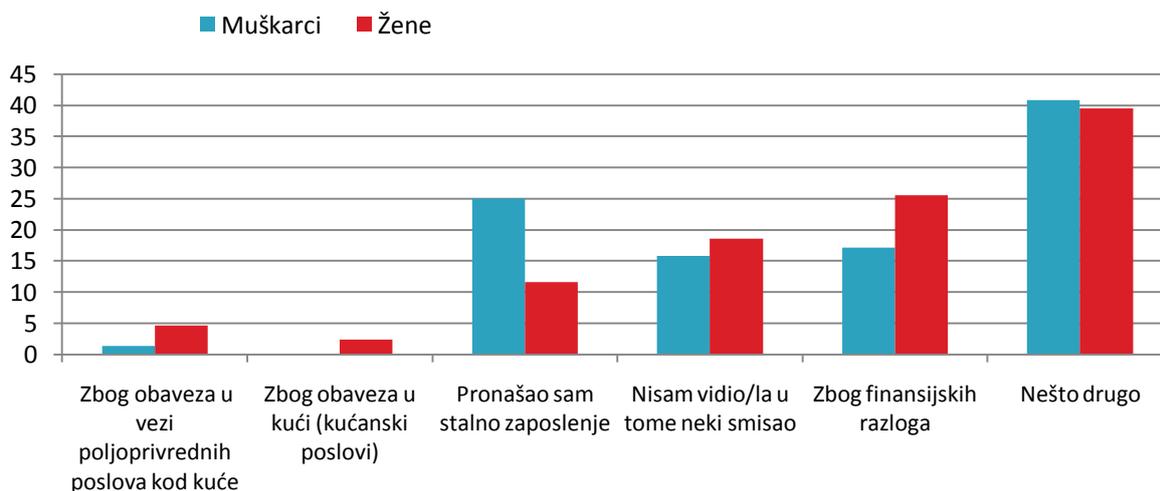
Broj ispitanika	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Zbog finansijskih razloga	43%	42%	32%	20%
Nisam vidio/la u tome neki smisao	26%	29%	25%	17%
Pronašao sam stalno zaposlenje	14%	13%	24%	20%
Zbog obaveza u vezi poljoprivrednih poslova kod kuće	14%	15%	19%	3%
Zbog obaveza u kući (kućanski poslovi)	4%	4%	7%	1%
Formirao/la porodicu	3%	3%	2%	*
Nešto drugo	5%	5%	3%	40%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Na razini spola (grafikon 7), veći je procenat muškaraca koji su prekinuli školovanje zbog stalnog zaposlenja (25%). Viši procenat žena koje su se izjasnile da su prekinule obrazovanje zbog finansijskih razloga (25,58%) u odnosu na muškarce (17%).

Graf 7. Stavovi mladih o napuštanju obrazovanja s obzirom na spol

% žena i muškaraca između 15 i 29 godina koji su prekinuli ili završili školovanje

Samo 41% mladih sa završenim srednjim stručnim obrazovanjem, ali i oni koji pohađaju to obrazovanje, smatra da će im to obrazovanje u velikoj mjeri omogućiti zaposlenje u struci.

Tabela 4. Mišljenje mladih u kojoj mjeri njihovo obrazovanje može osigurati zaposlenje u struci

% mladih između 15 i 29 godina

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Nikako	10%	11%	7%	4%
Neznatno	14%	15%	10%	13%
Donekle	37%	37%	44%	39%
U velikoj mjeri	27%	14%	26%	41%
Ne zna	12%	13%	14%	2%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Više od 50% mladih općine Centar smatra da je na polju formalnog obrazovanja neophodno izmijeniti nastavne planove i programe i poboljšati praktičnu nastavu.

Poredak najzastupljenijih stavova mladih s područja općine Centar o neophodnim izmjenama na polju formalnog obrazovanja sličan je kao na razini većih gradova u BiH.

Tabela 5. Šta je najneophodnije izmijeniti na polju formalnog obrazovanja?

% mladih između 15 i 29 godina

Broj ispitanika	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Preopširni nastavni planovi i programi	34%	34%	29%	26%
Manjak prakse/praktičnog pristupa u nastavi	19%	21%	19%	28%
Nedostatak stipendija/kreditiranja, naročito u visokom obrazovanju	14%	11%	15%	7%
Odnos nastavnika prema učeniku/studentu	6%	7%	5%	12%
Neadekvatna tehnička opremljenost	5%	3%	5%	2%
Praksa naučno-istraživačkog rada koja nije u skladu sa realnošću	5%	5%	5%	4%
Nestručnost nastavnika i profesora	4%	3%	5%	11%
Manjak dijaloga u učionici	3%	2%	4%	5%
Nedostatak sadržaja o reproduktivnom zdravlju mladih	1%	2%	2%	3%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Veći je procenat žena koje smatraju da su nastavni planovi i program preopširni (28%) i koje smatraju da treba uvesti više praktičnog pristupa u nastavu (31%).

Tabela 6. Šta je najneophodnije izmijeniti na polju formalnog obrazovanja s obzirom na spol?

% mladih između 15 i 29 godina

Broj ispitanika/ca	muški	ženski
Preopširni nastavni planovi i programi	24%	28%
Manjak prakse/praktičnog pristupa u nastavi	27%	31%
Nedostatak stipendija/kreditiranja, naročito u visokom obrazovanju	7%	8%
Odnos nastavnika prema učeniku/studentu	12%	11%
Neadekvatna tehnička opremljenost	3%	1%
Praksa naučno-istraživačkog rada koja nije u skladu sa realnošću	3%	5%
Nestručnost nastavnika i profesora	12%	11%
Manjak dijaloga u učionici	7%	3%
Nedostatak sadržaja o reproduktivnom zdravlju mladih	4%	2%

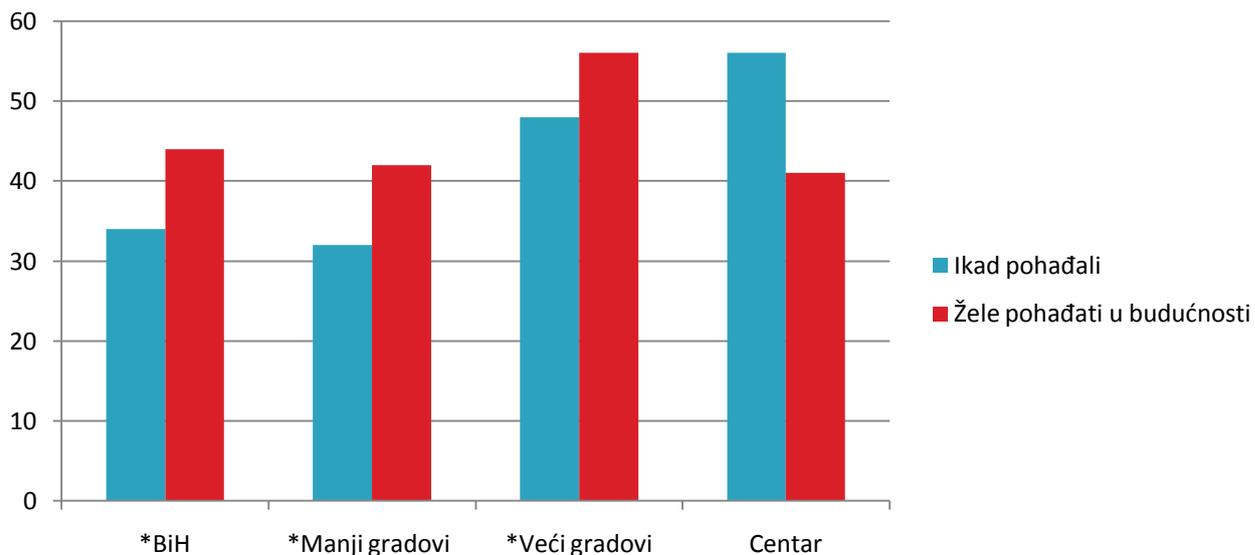
Neformalno obrazovanje

56% mladih u općini Centar pohađalo je neki oblik obuke koji nije u programu redovnog obrazovanja, a 41% ih želi pohađati u budućnosti. Centar u po pitanju mladih koji su pohađali neki oblik obuke nadmašila rezultat na nivou BiH za oko 25%.

Rezultat ukazuje da su mladi općine Centar zainteresirani za programe neformalnog obrazovanja.

Graf 8. Stopa učešća u kursovima ili treninzima koji nisu u programu redovnog obrazovanja

% mladih od 15 do 29 godina

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Položaj na tržištu rada

Stopa učešća u radnoj snazi

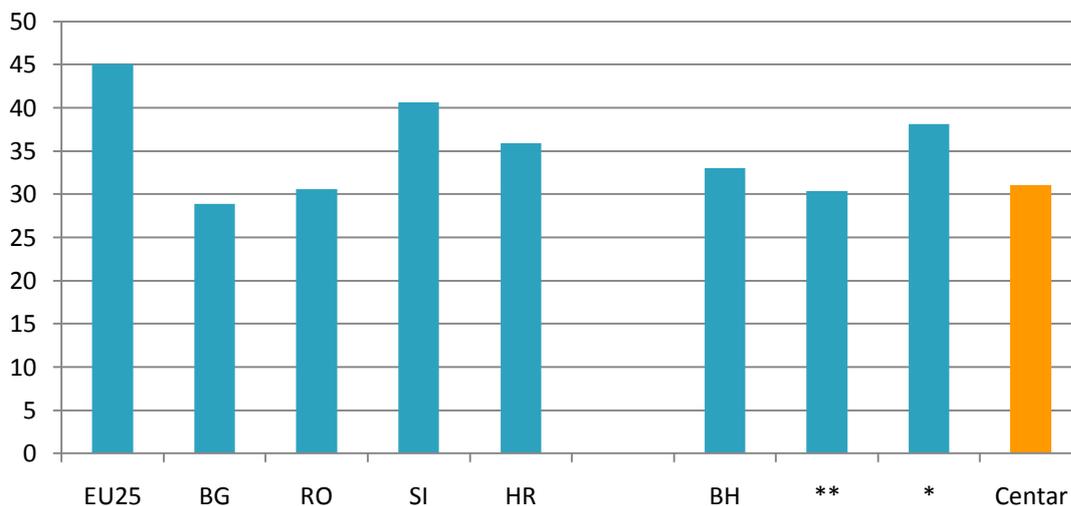
Stopa učešća mladih od 15 do 24 godine u radnoj snazi u općini Centar je 31 %.

Stopa učešća mladih u radnoj snazi predstavlja udio zaposlenih i nezaposlenih radno aktivnih osoba u ukupnoj populaciji mladih u dobi između 15 i 24 godine.

Udio mladih u radnoj snazi sa stopom od 31 % nešto je niža je od nivoa većih i manjih gradova kao i BH (35 %) nivoa, a pogotovo od nivoa EU 25 zemalja (45%).

Graf 9. Stopa učešća mladih u radnoj snazi

% mladih između 15 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2007), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).
BH agencija za statistiku

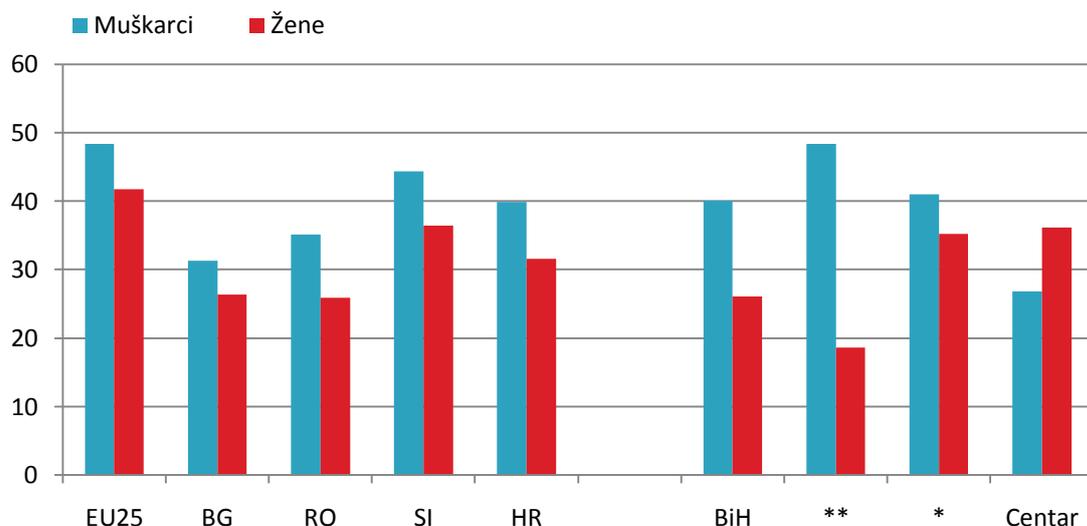
* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Za 9 % je viša stopa učešća žena nego muškaraca u radnoj snazi.

Na grafikonu vidimo da je BiH na veoma niskom nivou učešću žena u radnoj snazi u odnosu na nivoa EU 25 zemalja.

Graf. 10. Stopa učešća mladih muškaraca i žena u radnoj snazi

% mladih između 15 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2007), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).
BH agencija za statistiku

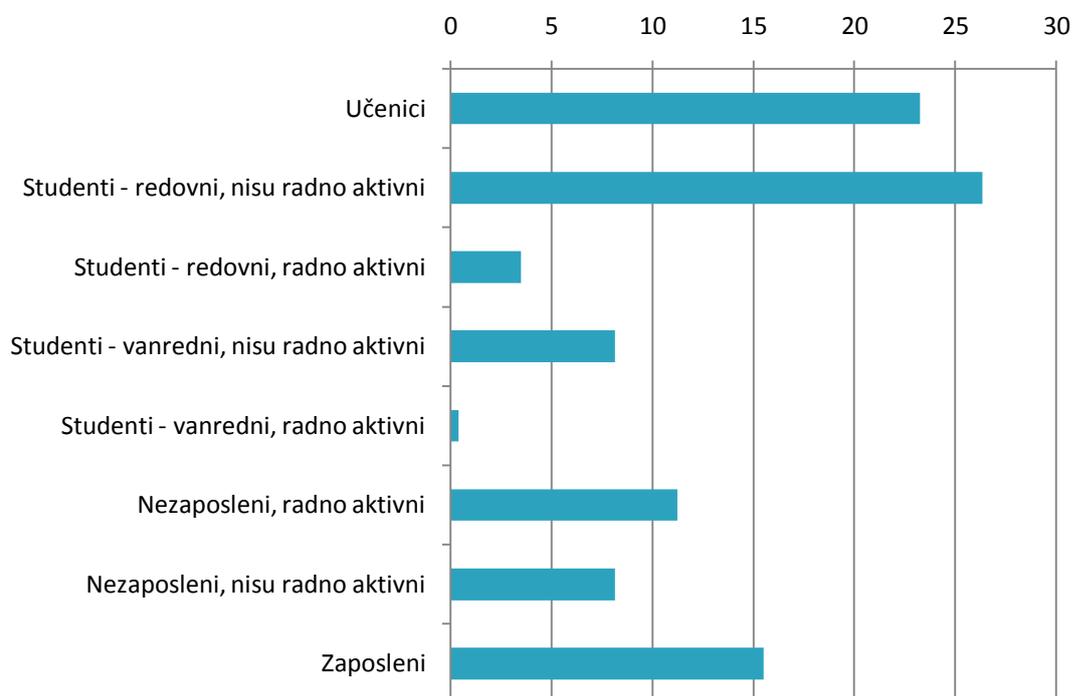
* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

8% mladih u dobi između 15 i 24 godine su van obrazovnog sistema, nezaposleni i nije radno aktivno.

Stopa učešća mladih u radnoj snazi izračunata je na osnovu rezultata istraživanja vezanih za obrazovni i radni status populacije u dobi između 15 i 24 godine koji su predstavljeni na grafikonu ispod. U mlade osobe koje učestvuju u radnoj snazi uračunati su, pored zaposlenih i nezaposlenih radno aktivnih osoba i studenti koji su radno aktivni. (Pored zaposlenih osoba, u radno aktivne spadaju i sve one koje su u posljednje četiri sedmice aktivno tražile posao). Učenici/e i redovni studenti/ce koji nisu radno aktivni čine 57% populacije mladih u dobi između 15 i 24 godine. Nakon njih, sa 15% tu su zaposlene osobe. Nezaposlene osobe koje nisu radno aktivne čine 8% populacije mladih ove dobi, a 11% su nezapsolene radno aktivne osobe. Vandredni studenti koji nisu radno aktivni imaju udio od 8% u ovoj populaciji, zatim redovni radno aktivni 3,5%.

Graf. 11. Obrazovna i radna struktura mladih u općini Centar

% mladih između 15 i 24 godine

Stopa nezaposlenosti

Svaka 2 osoba od 15 do 24 godine je nezaposlena.

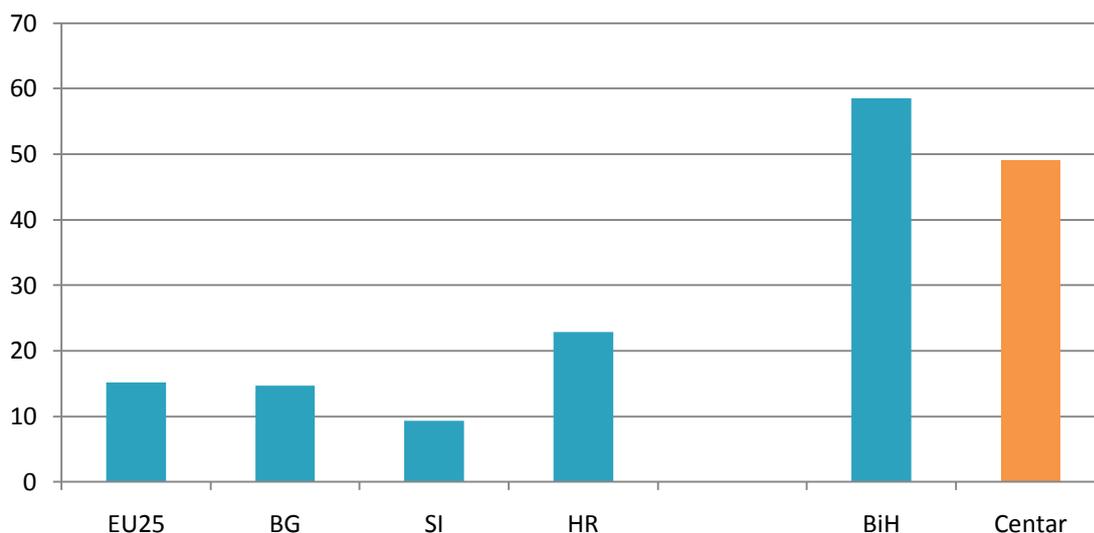
Kada je u pitanju nezaposlenost mladih, općina Centar je u boljoj situaciji u odnosu na prosjeku BiH. Stopa nezaposlenosti mladih predstavlja udio nezaposlenih radno aktivnih osoba u ukupnoj populaciji radno aktivnih.

Stopa nezaposlenosti mladih u dobi između 15 i 24 godine je 49%.

Stopa nezaposlenosti u općini Centar za 10% je niža nego na BH nivou.

Graf. 12. Stopa nezaposlenosti mladih

% mladih između 15 i 24 godine

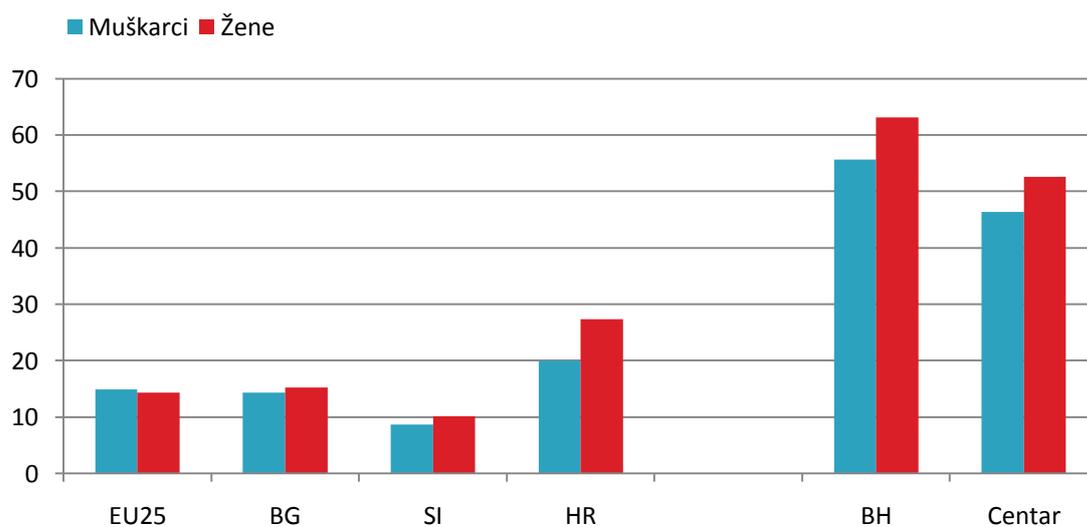

Izvori: Eurostat (2007), BH agencija za statistiku.

Stopa nezaposlenosti je za 6,3% veća kod žena.

Graf. 13. Stopa nezaposlenosti mladih muškaraca i žena

% mladih između 15 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2007), BH agencija za statistiku

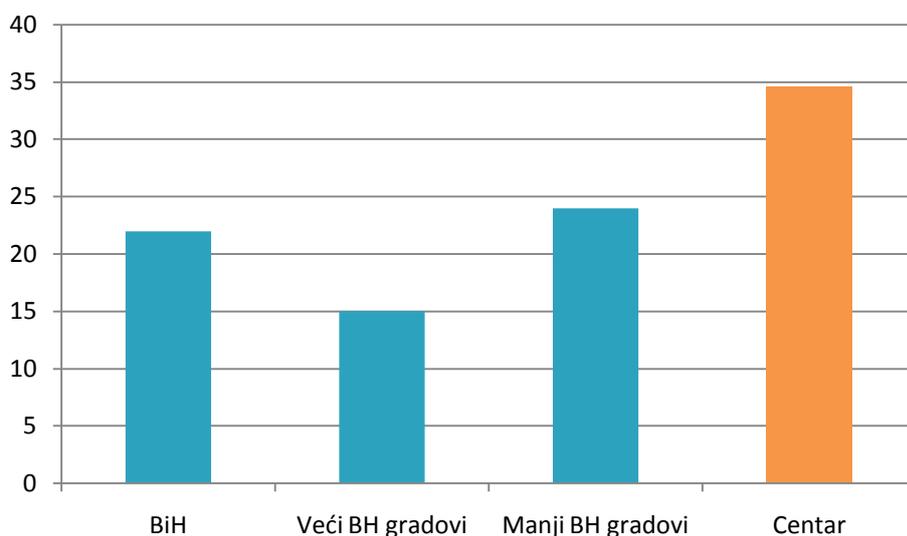
Neformalno tržište rada

34,5% zaposlenih nije potpisalo nikakav ugovor sa poslodavcem, što je više od prosjeka većih i manjih gradova, kao i BH prosjeka.

27% mladih potpisalo je ugovor na neodređeni period, a 14,5% ugovor na određeno. Ugovor o probnom radu potpisalo je 1,8% mladih.

Graf 14. Veličina neformalnog tržišta rada - Udio zaposlenih osoba koje, na svom glavnom poslu, nisu potpisale nikakav ugovor sa poslodavcem

% mladih između 15 i 29 godine

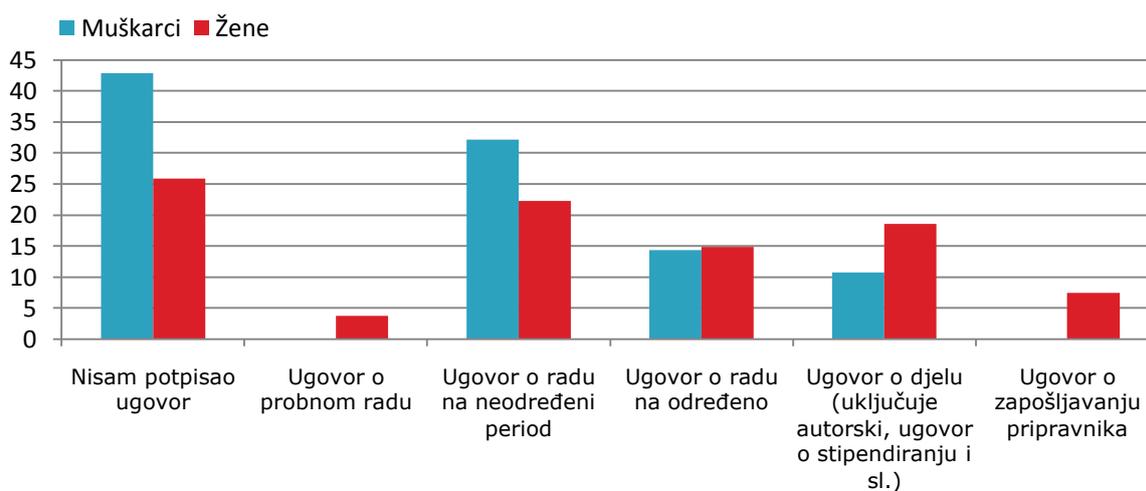

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

32% osobe muškog spola, a 22% osoba ženskog spola u općini Centar ima sa poslodavcem potpisan ugovor na neodređeno vrijeme.

Graf. 15. Udio zaposlenih osoba ovisno o vrsti ugovora koju su potpisali sa poslodavcem, s obzirom na spol

% zaposlenih mladih između 15 i 29 godine

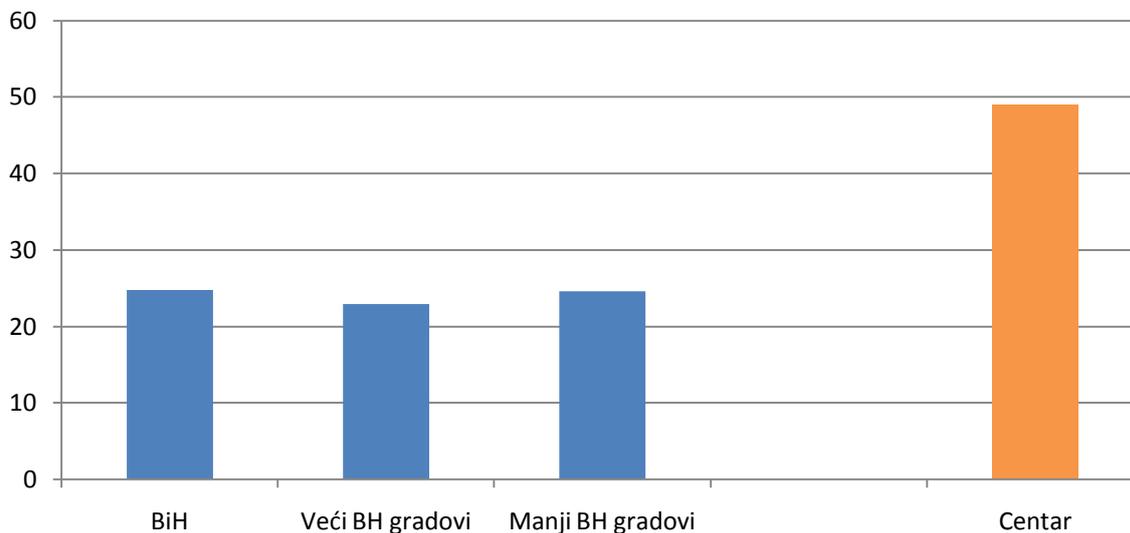

Usklađenost obrazovanja sa radnim mjestom

Gotovo polovina (49%) ispitanika/ca iz općine Centar smatra da ne radi poslove za koje su se školovali, što je dvostruko veći omjer nego na nivou BiH.

Graf. 16. Omjer zaposlenih mladih koji smatraju da se nisu školovali za posao na kojem rade

% zaposlenih mladih između 15 i 29 godine

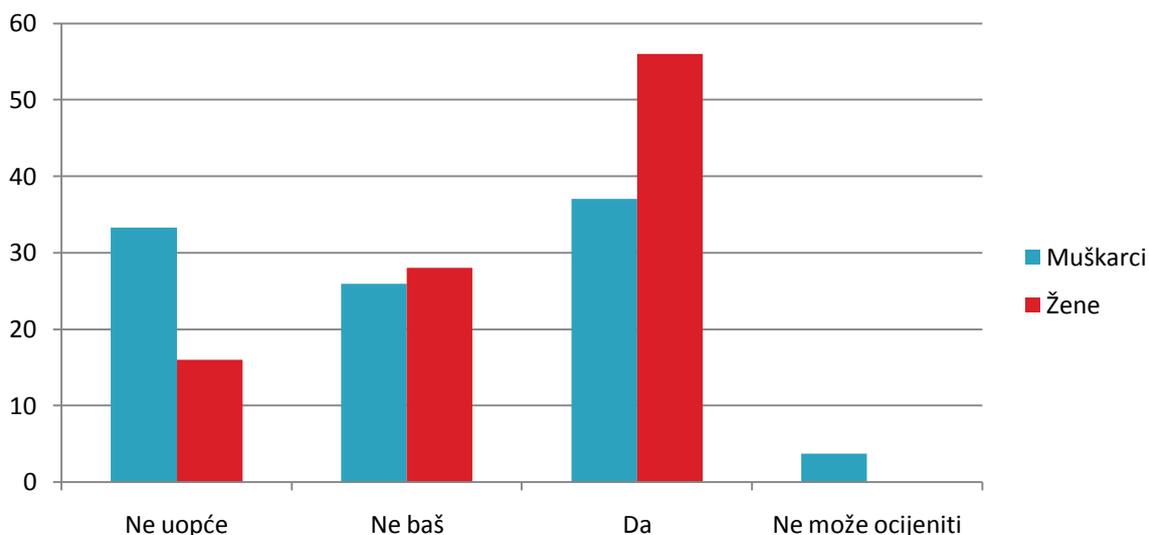

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Veći broj žena radi poslove za koje su se školovali

Graf. 17. Stavovi zaposlenih mladih o školovanosti za posao koji rade s obzirom na spol

% zaposlenih mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

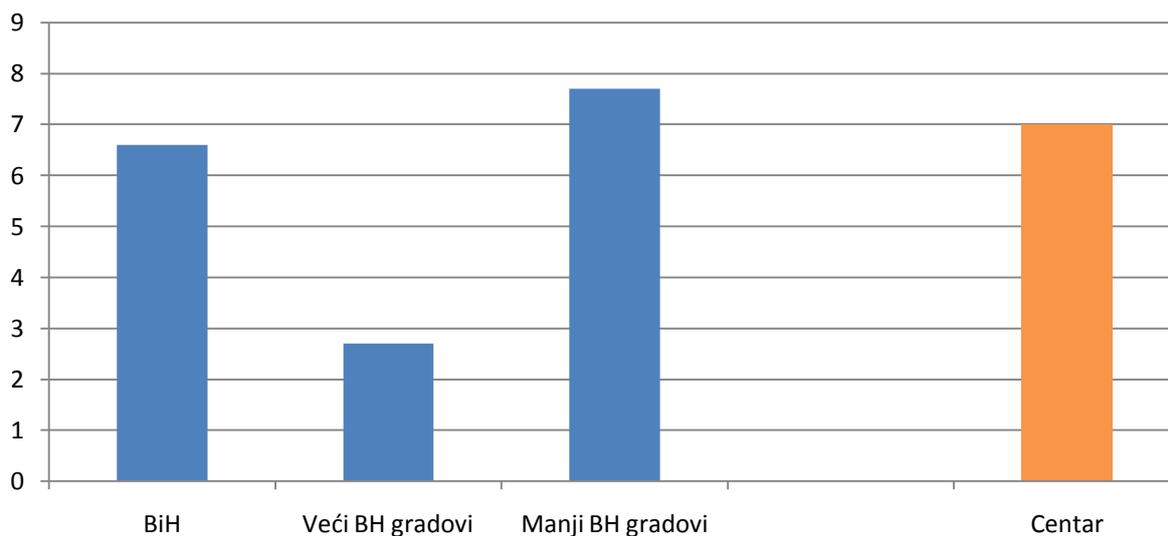
Mobilnost na tržištu rada

Tek svega 7% osoba u dobi od 15 do 29 godina iz općine Centar ima iskustvo rada u drugim sredinama u BiH, a 2% ima ovakvo iskustvo u inostranstvu.

Mladi općine Centar su blizu nivoa manjih gradova u BiH.

Graf. 18 Mladi koji su radili izvan svoje općine

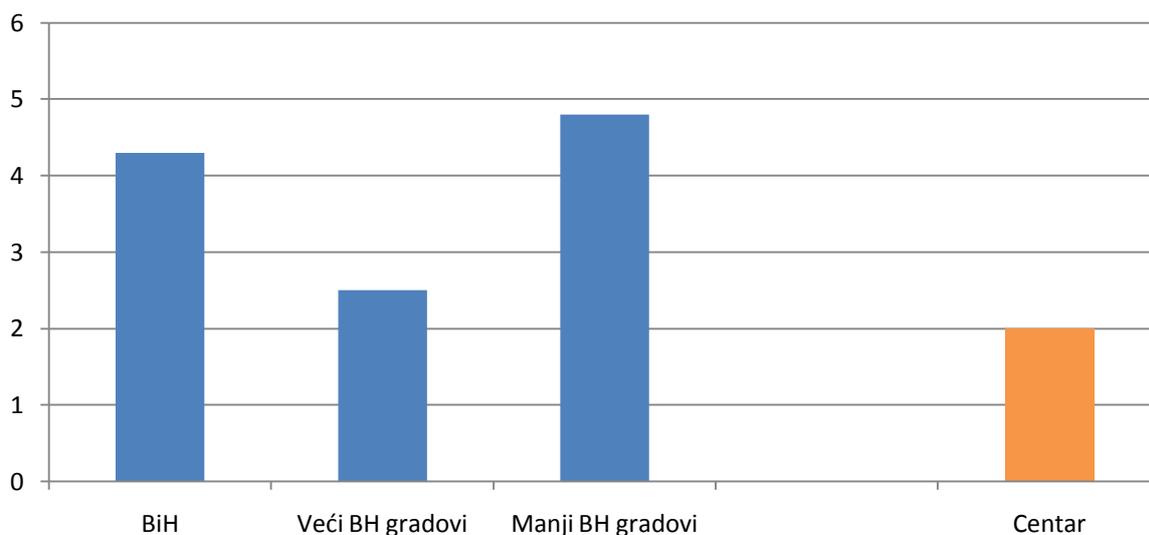
% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).

Graf. 19. Mladi koji su radili izvan BiH

% mladih između 15 i 29 godine

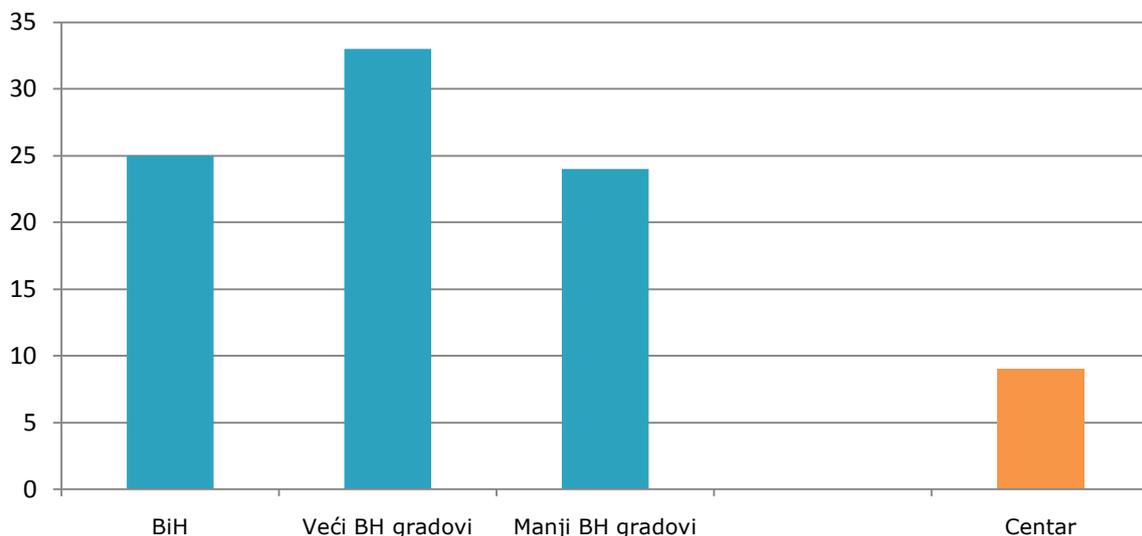
Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).

Zlostavljanje na radnom mjestu

9 % mladih osoba svjedoči o iskustvima zlostavljanja na radnom mjestu. To je daleko niže od prosjeka većih, manjih i prosjeka na nivou BiH.

Graf. 20. Mladi koji su, kroz radno iskustvo, bili svjedoci nekog oblika zlostavljanja na poslu koje je ostavilo posljedice na duševno i tjelesno zdravlje njih samih ili njihovih kolega

% mladih između 15 i 29 godine

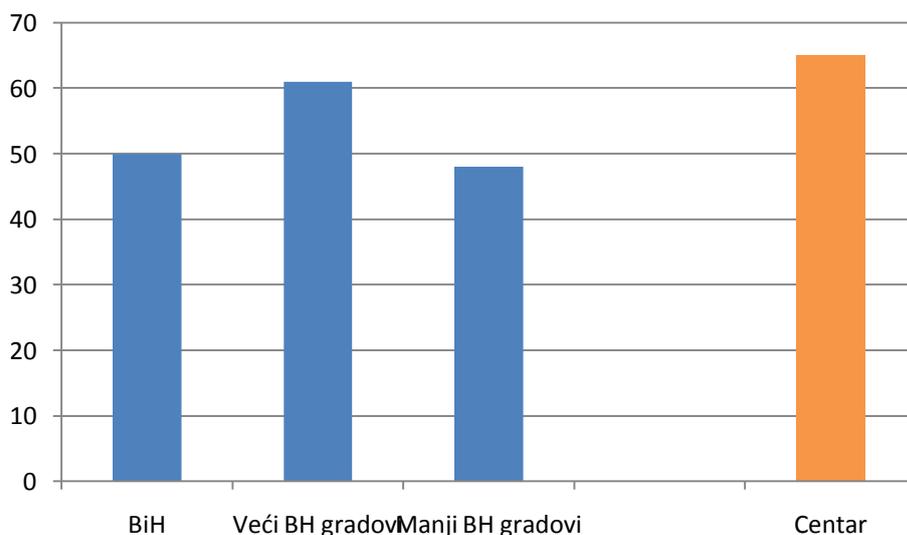
Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).

Korumpiranost i diskriminacija pri zapošljavanju

65% mladih osoba direktno ili indirektno svjedoče o podmićivanju ili kupovini radnog mjesta.

Graf. 21. Mladi koji direktno ili indirektno svjedoče o podmićivanju ili kupovini radnog mjesta

% mladih između 15 i 29 godine

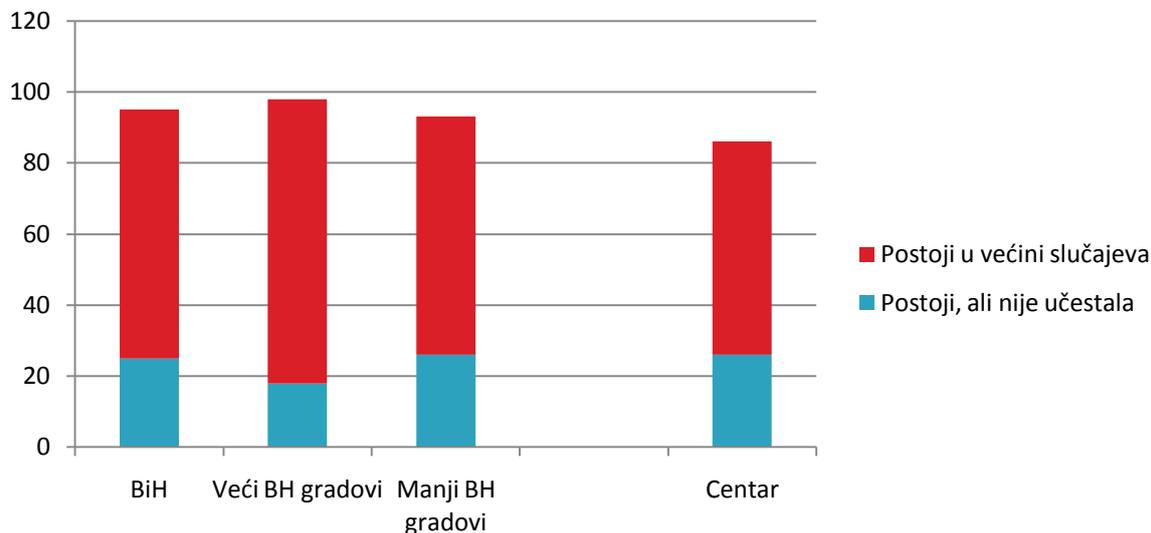

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008).

Na sljedećim grafikonima vidimo da podmićivanja kako bi se dobio posao u javnoj administraciji i privatnoj firmi po mišljenju mladih postoji u većini slučajeva. 60% mladih smatra da podmićivanje u javnoj administraciji postoji u većini slučajeva, a 26% smatra da postoji, ali nije učestalo.

Graf. 22. Percepcija podmićivanja kako bi se dobio posao u javnoj administraciji

% mladih između 15 i 29 godine

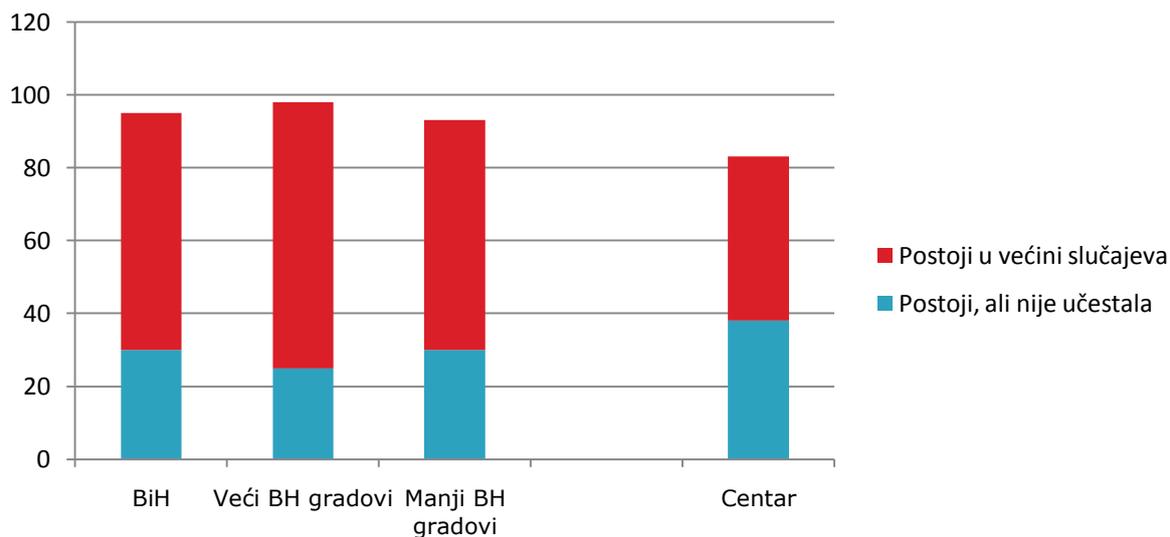

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

45% mladih smatra da podmićivanje u privatnim firmama postoji u većini slučajeva, a 38% smatra da postoji, ali nije učestalo.

Graf. 23. Percepcija podmićivanja kako bi se dobio posao u privatnim firmama

% mladih između 15 i 29 godine

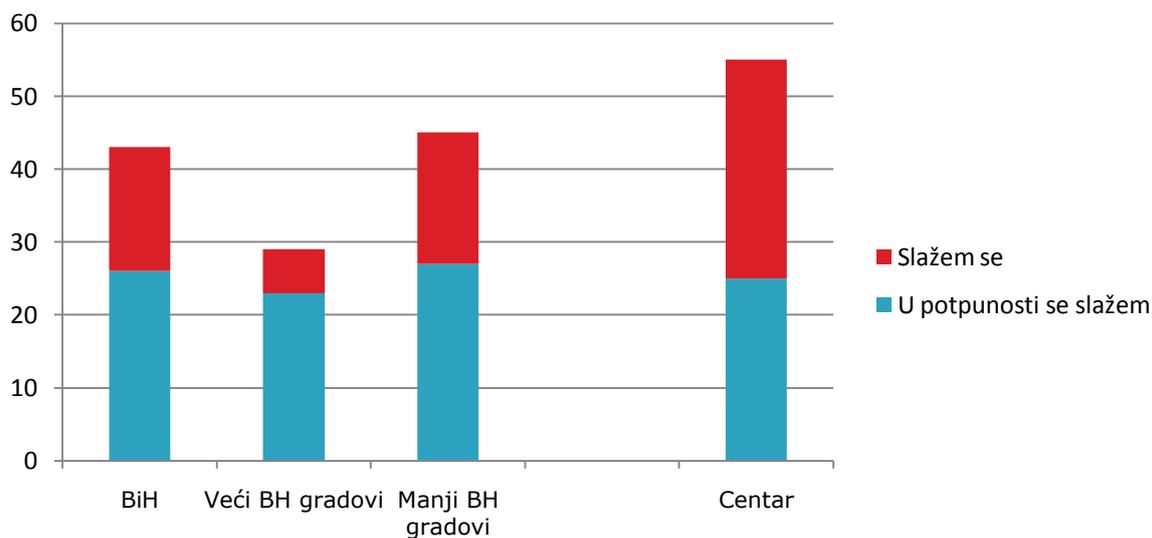

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Svaka druga mlada osoba smatra da se prema ženama i djevojkama vrši određena diskriminacija na tržištu rada.

Graf. 24. Percepcija o postojanju diskriminacije prema ženama i djevojkama na tržištu rada

% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

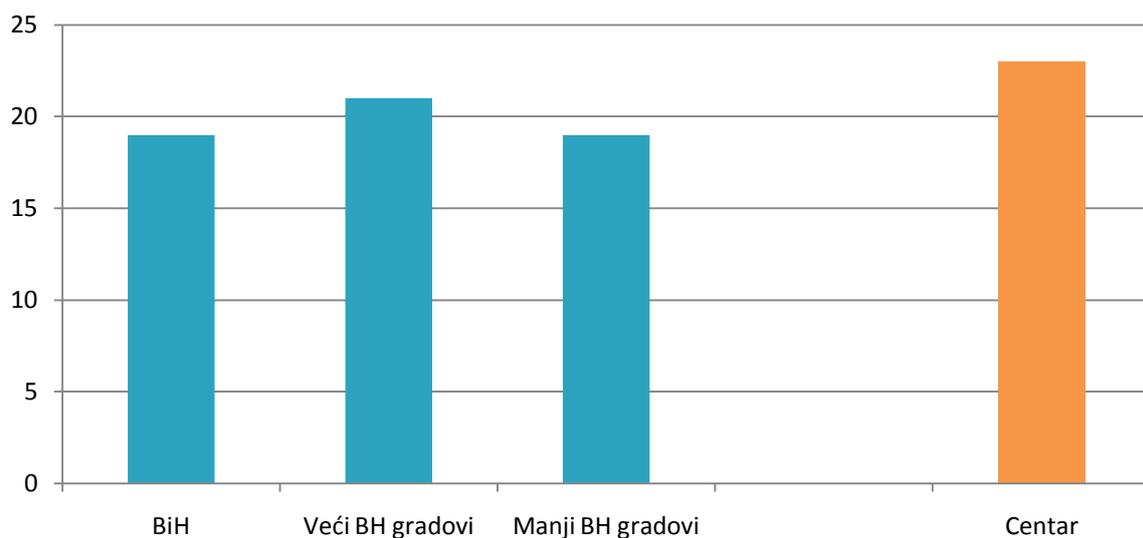
Vladini programi za zapošljavanje

23% mladih osoba iz općine Centar upoznato je sa nekim vladinim programom za zapošljavanje.

Centar nalazi se na višem nivou u odnosu na manje, veće gradove kao i u odnosu na nivo BiH.

Graf. 25. Poznavanje vladinih programa za zapošljavanje

% mladih između 15 i 29 godine

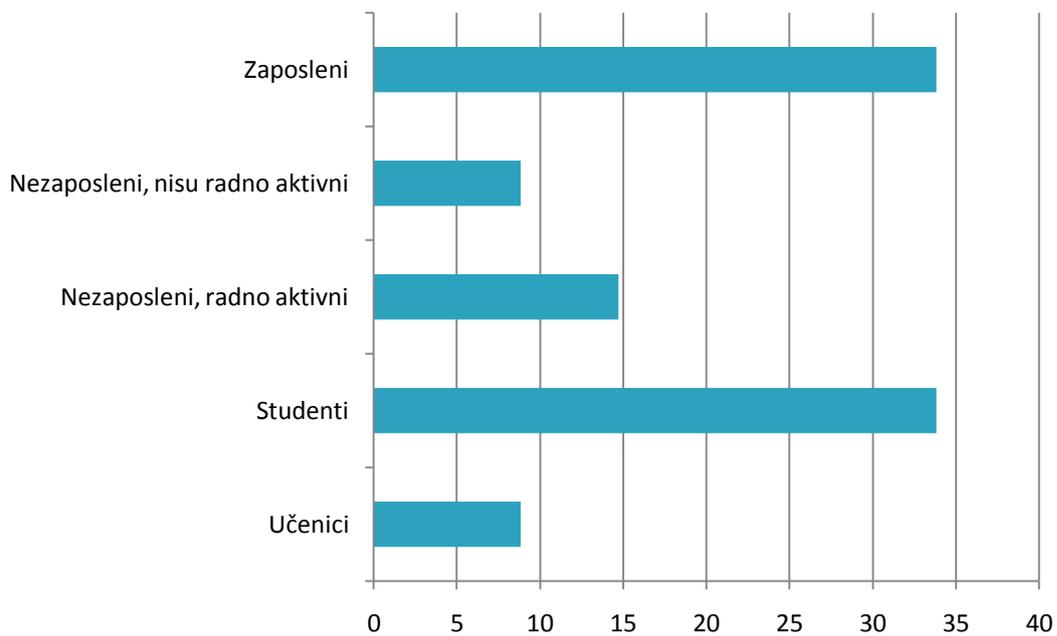

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Studenti (34%) i zaposleni (34%) su u najvećoj mjeri čuli za neki vladin program za zapošljavanje.

Graf. 26. Poznavanje vladinih programa za zapošljavanje s obzirom na obrazovni i radni status

% mladih između 15 i 29 godine

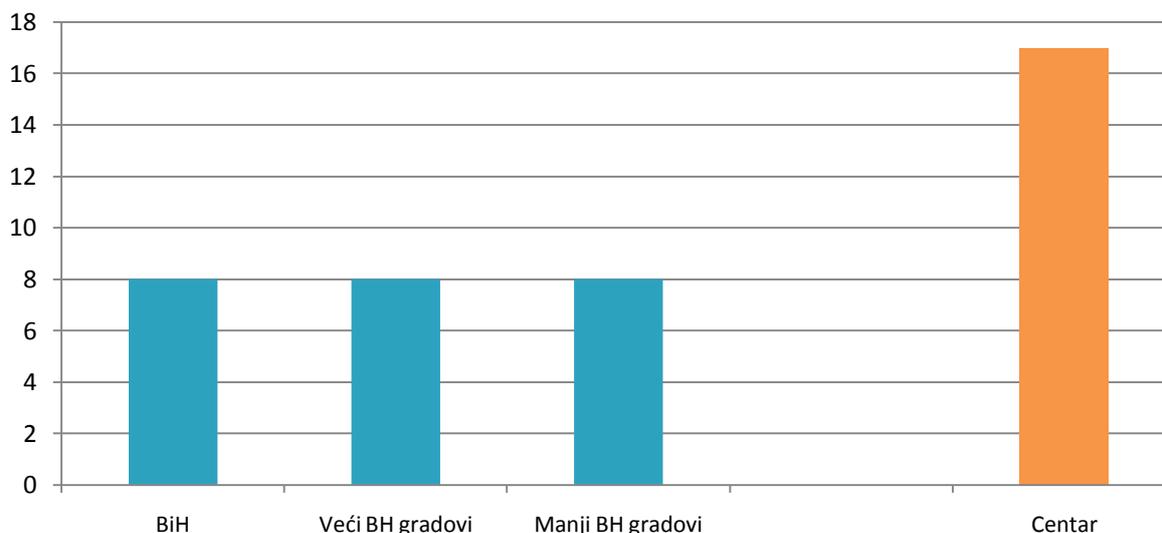

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Poduzetništvo

17 % mladih pohađalo je neki poslovni seminar.

Graf. 27. Mladi koji su pohađali neki poslovni seminar

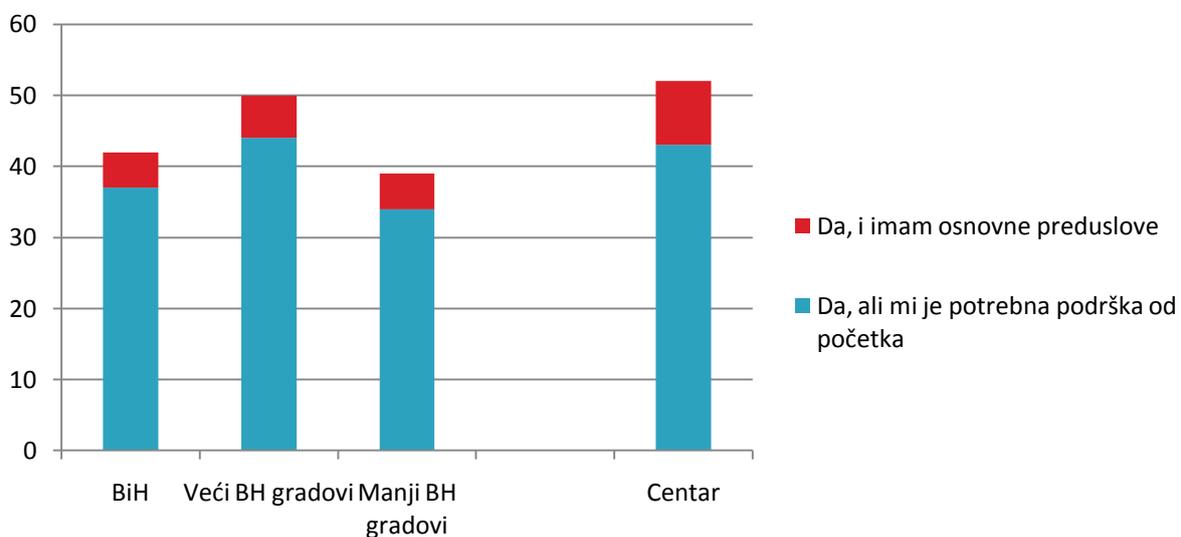
% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

52% mladih voljno je pokrenuti vlastiti biznis.

Graf. 28. Mladi koji su voljni pokrenuti vlastiti biznis

% mladih između 15 i 29 godine

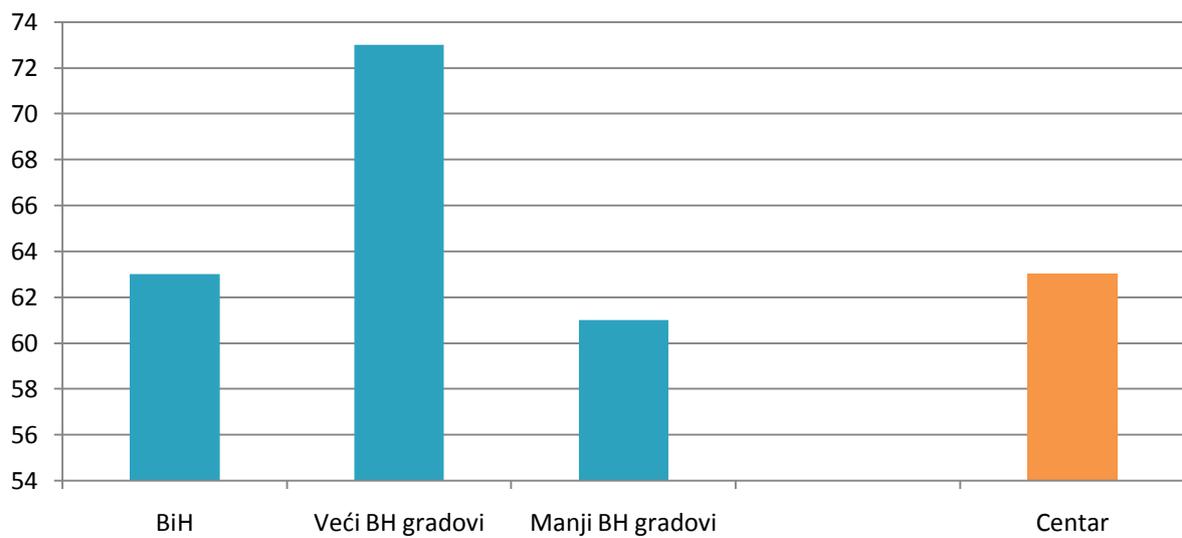

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

63% mladih smatra da bi im poslovni seminar bio od koristi.

Graf. 29. Mladi koji smatraju da bi im određeni poslovni trening bio od koristi?

% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Socijalni položaj

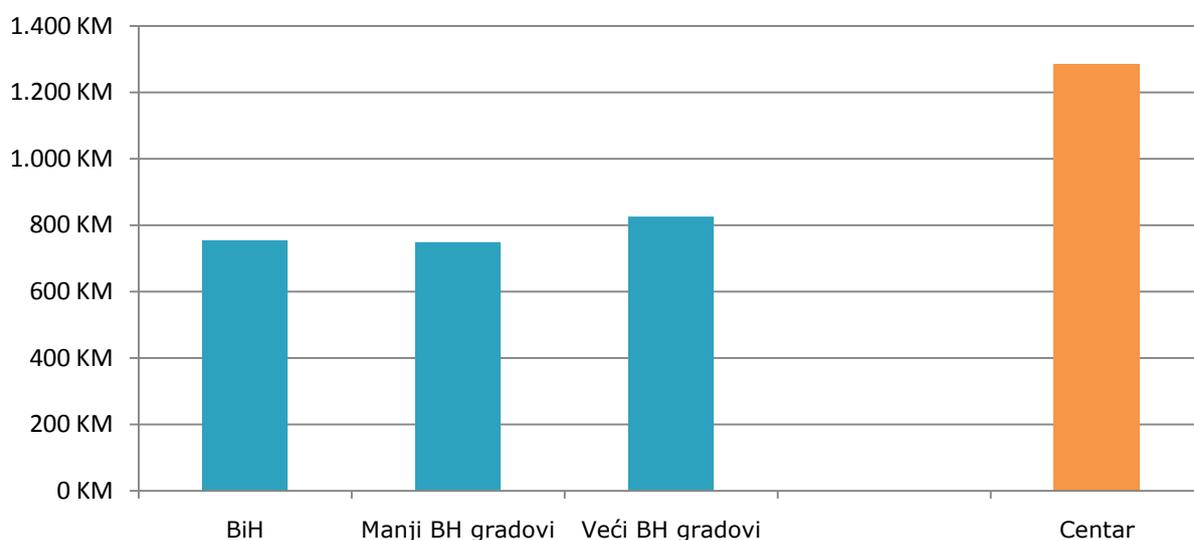

Prihodi

Prosječni mjesečni prihod ukupne populacije iznose 1286 KM.

Graf. 30. Prosječni mjesečni prihodi domaćinstva

% mladih između 15 i 29 godine

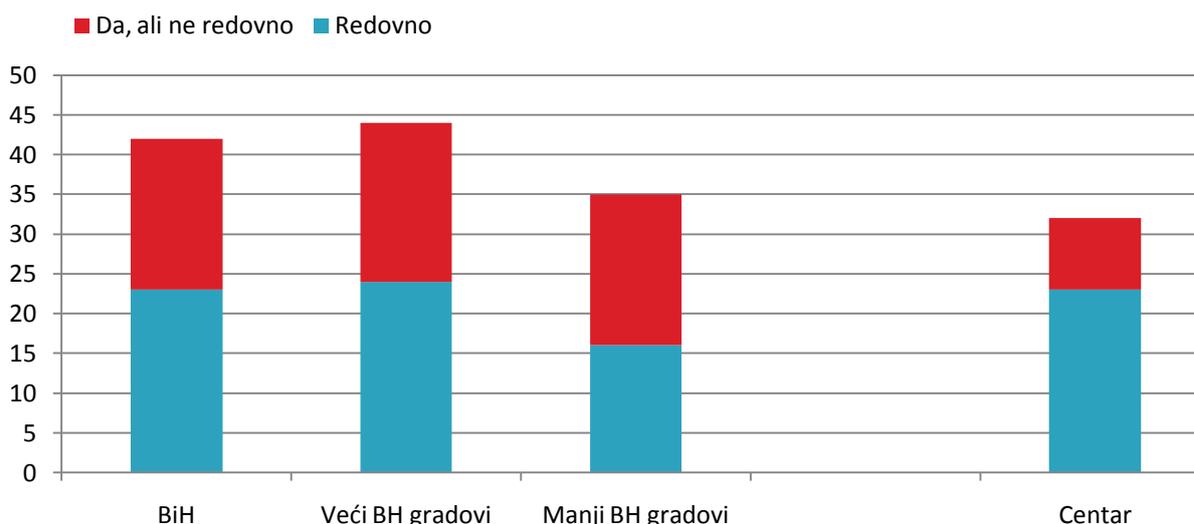
Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

23 % mladih redovno doprinosi kućnom budžetu.

U prosjeku, mladi općine Centar mjesečno raspolažu sa 200 KM. Prosječna mjesečna sredstva sa kojima mladi raspolažu varira iz jedne dobne skupine u drugu. Kako raste starosna dob tako se i povećavaju novčana sredstva sa kojim raspolažu mladi.

Graf. 31 Mladi članovi domaćinstva koji doprinose kućnom budžetu?

% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Socijalna pomoć

Tek 2% mladih općine Centar koji žive u domaćinstvima sa niskim prihodima primaju određenu vrstu socijalne pomoći. Na nivou BiH, ovaj procenat iznosi 7%.

Stipendiranje

9% učenika/ca i studenata/ica iz općine Centar prima neku stipendiju za školovanje koja u većini slučajeva ne prelazi 100KM.

Formiranje porodice i iskustvo rješavanja stambenog pitanja

2% mladih od 15 do 29 godina je udano tj. oženjeno.

Tab. 7 Bračni status

% mladih između 15 i 29 godina

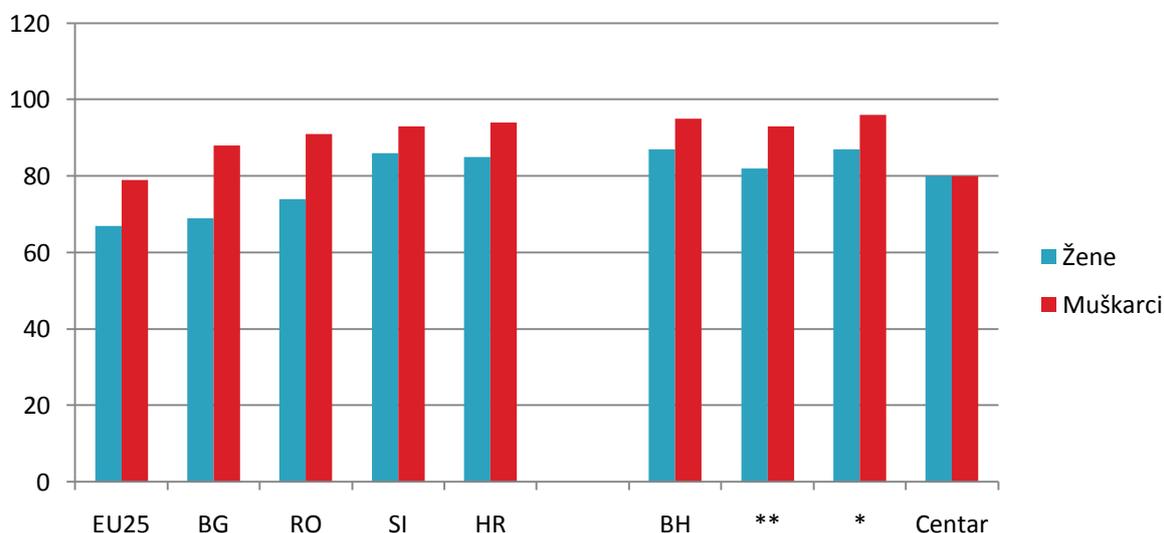
	BH	Manji BH gradovi	Veći BH gradovi	Centar
Neudana/Neoženjen	80%	79%	82%	92%
Udana/Oženjen	18%	19%	15%	2%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

80% mladih iz općine Centar u dobi od 18 do 24 godine još uvijek žive s roditeljima. U dobnoj skupini od 25 do 29 godina ovaj procenat iznosi 70% i iznad nivoa je ostalih evropskih zemalja.

Graf. 32. Postotak muškaraca i žena u dobi između 18 i 24 godine koji žive zajedno sa roditeljima

% mladih između 18 i 24 godine

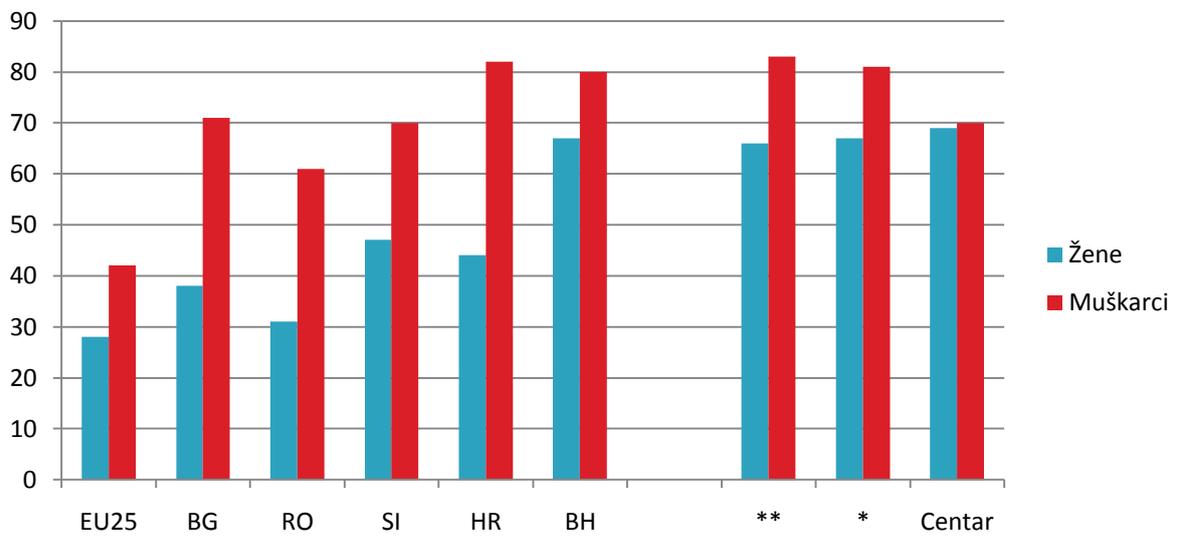
Izvori: Eurostat (2005), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi

** Veći BH gradovi

Graf. 33. Postotak muškaraca i žena u dobi između 25 i 29 godine koji žive zajedno sa roditeljima

% mladih između 25 i 29 godine

Izvori: Eurostat (2005), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Zdravlje

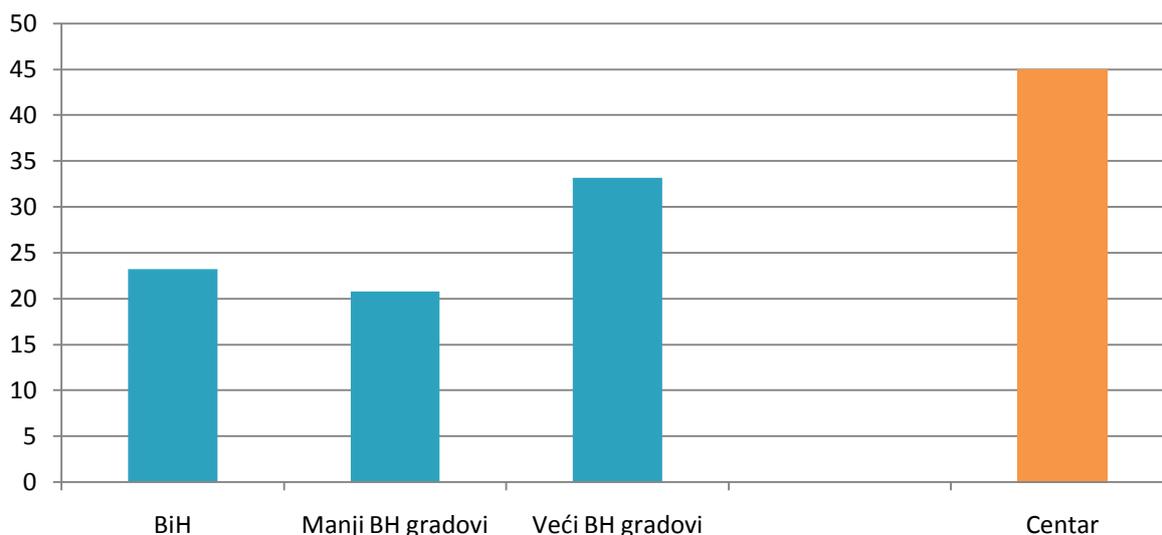
Sistematski pregled

Mladi u dobi između 15 i 29 godina u 45% slučajeva izvršilo je sistematski pregled u posljednjih 12 mjeseci.

Procenat mladih koji su uradili je sistematski pregled u zadnjih 12 mjeseci dvostruko je veći nego na nivou BiH.

Graf. 34. Mladi koji su izvršili sistematski pregled u posljednjih 12 mjeseci

% mladih između 15 i 29 godine

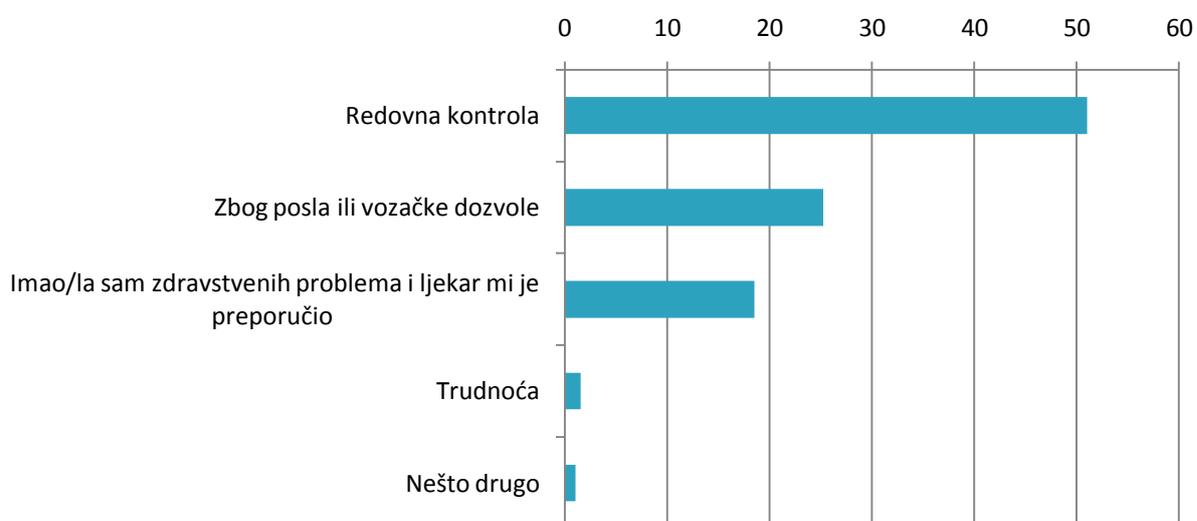

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Najčešći razlog za obavljanje sistemaskog pregleda mladih od 15 do 29 godina je redovna kontrola (51 %).

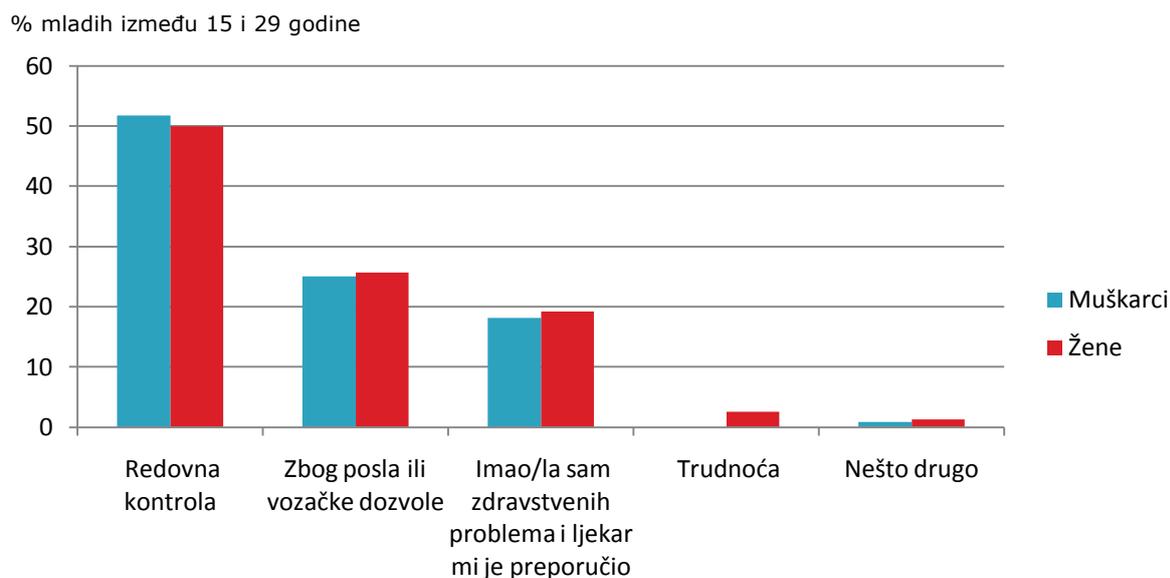
Graf. 35. Razlozi za sistematski pregled

% mladih između 15 i 29 godine

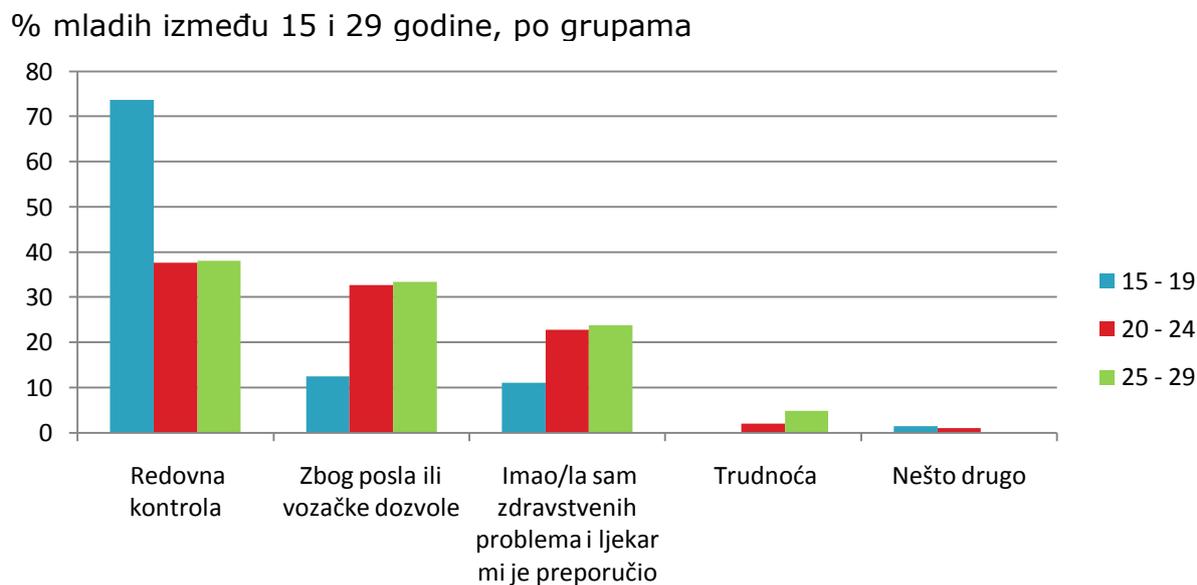
Na razini spola, nema većih razlika u navođenju razloga zbog čega je izvršen sistematski pregled.

Graf. 36. Razlog zašto ste izvršili sistematski pregled s obzirom na spol

Na grafikonu možemo vidjeti razloge sistematskih pregleda s obzirom na starosnu dob.

Graf. 37 Razlog zašto ste izvršili sistematski pregled s obzirom na starosnu dob

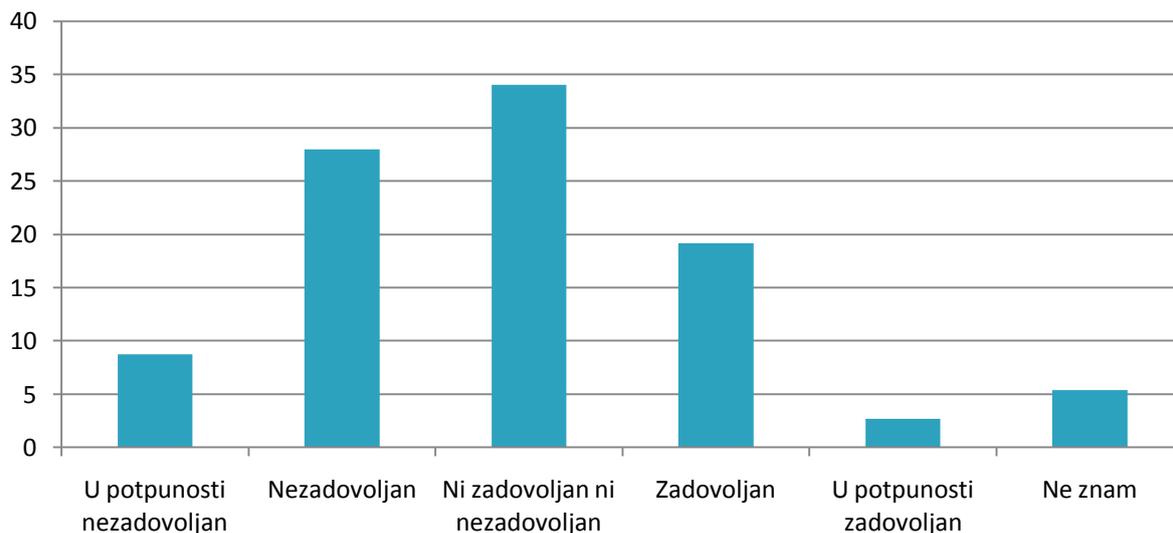

Zadovoljstvo kvalitetom zdravstvenih usluga

36,7 % mladih nije, a 29% je zadovoljno kvalitetom usluga koji pruža dom zdravlja.

Graf. 38 Zadovoljstvo uslugama koje pruža dom zdravlja

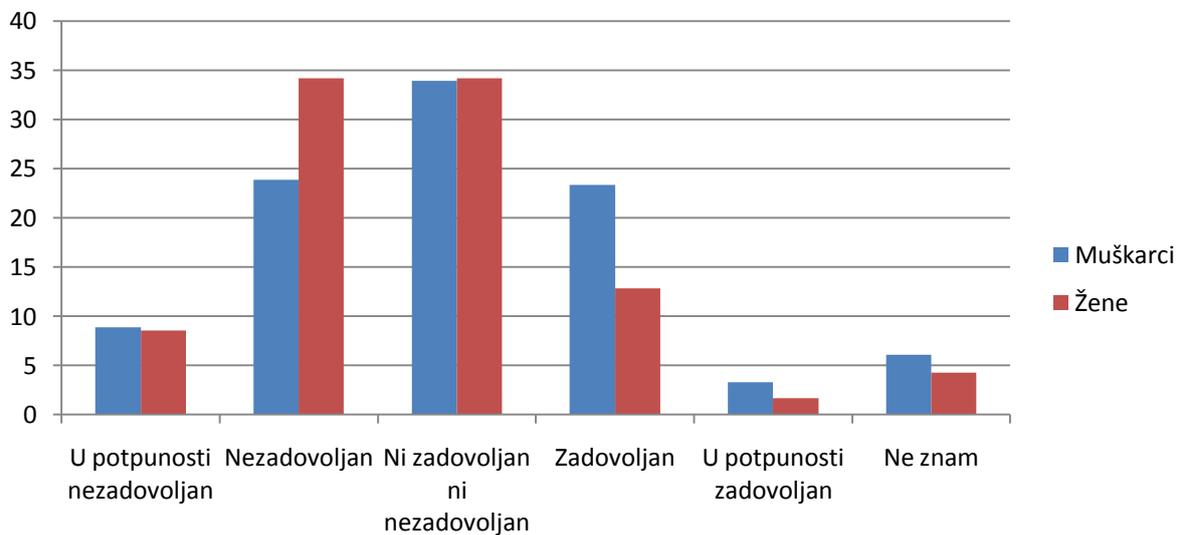
% mladih između 15 i 29 godine

42% žena nije zadovoljno kvalitetom usluga koje pruža dom zdravlja.

Graf. 39 Zadovoljstvo uslugama koje pruža dom zdravlja s obzirom na spol

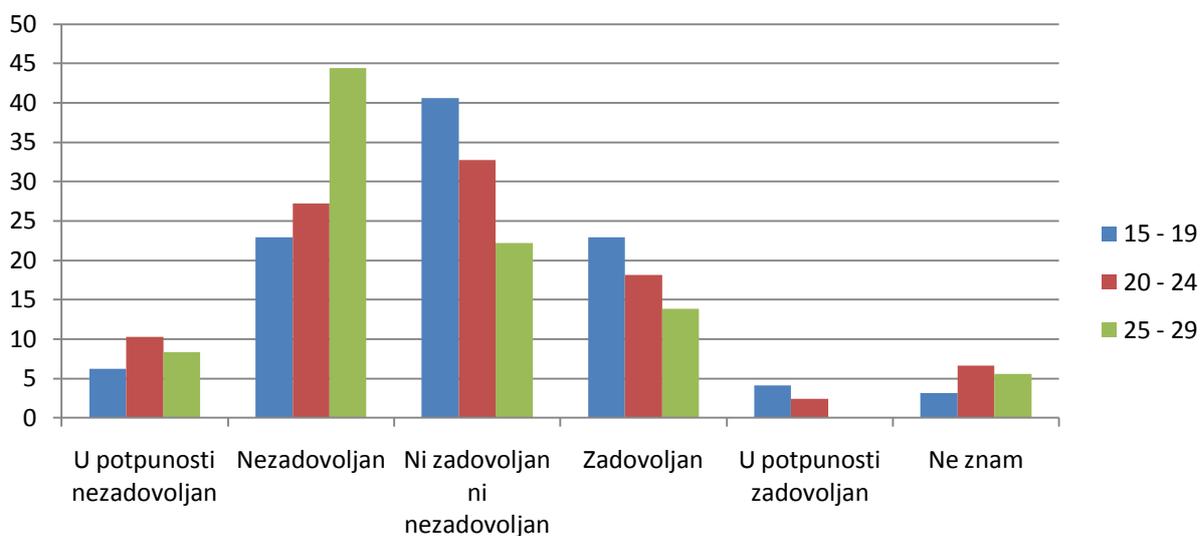
% mladih između 15 i 29 godine

Mladi dobi 15-29 su u većoj mjeri nezadovoljni (52,7%) kvalitetom usluga doma zdravlja.

Graf. 40 Zadovoljstvo uslugama koje pruža dom zdravlja s obzirom na starosnu dob

% mladih između 15 i 29 godine, po grupama

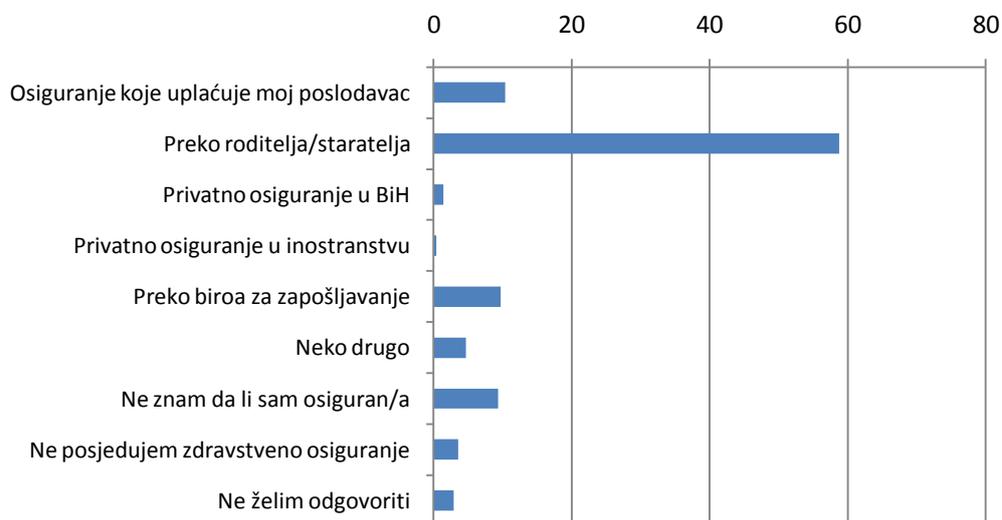

Zdravstveno osiguranje

Mladi su najčešće osigurani preko roditelja/staratelja (58,8 %), preko poslodavca (10,4%), te preko biroa za zapošljavanje(9,7%). 3,6% mladih nema nikakvo zdravstveno osiguranje

Graf. 41 Zdravstveno osiguranje

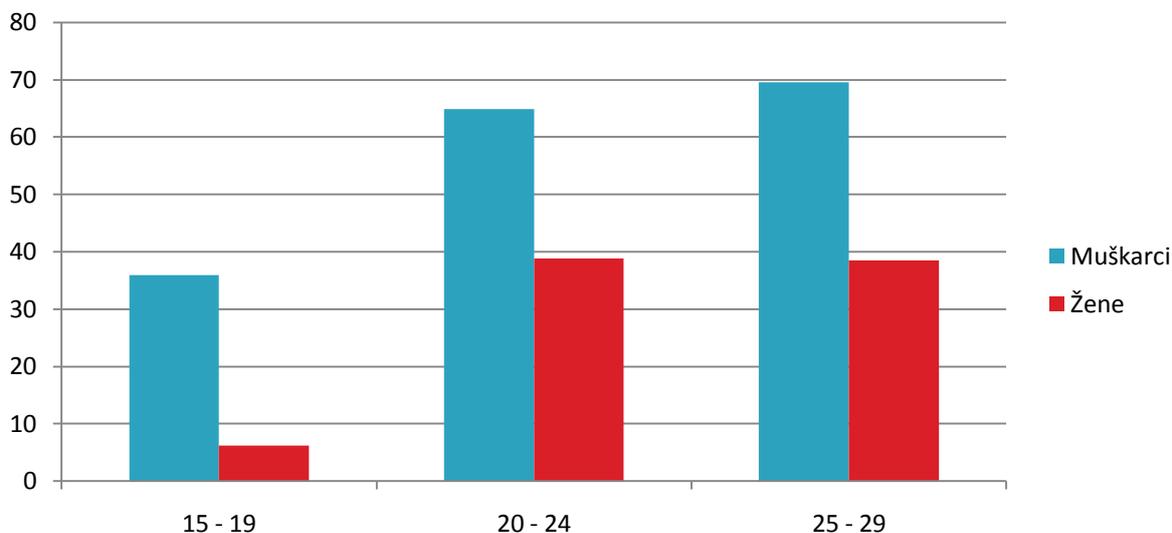
% mladih između 15 i 29 godine

Na grafikonu možemo primijetiti da su osobe muškog spola seksualno aktivnije.

Graf. 70 Seksualna aktivnost mladih

% seksualno aktivnih muškaraca i žena u odnosu na ukupan procenat muškaraca i žena između 15 i 29 godine, razvrstano po grupama

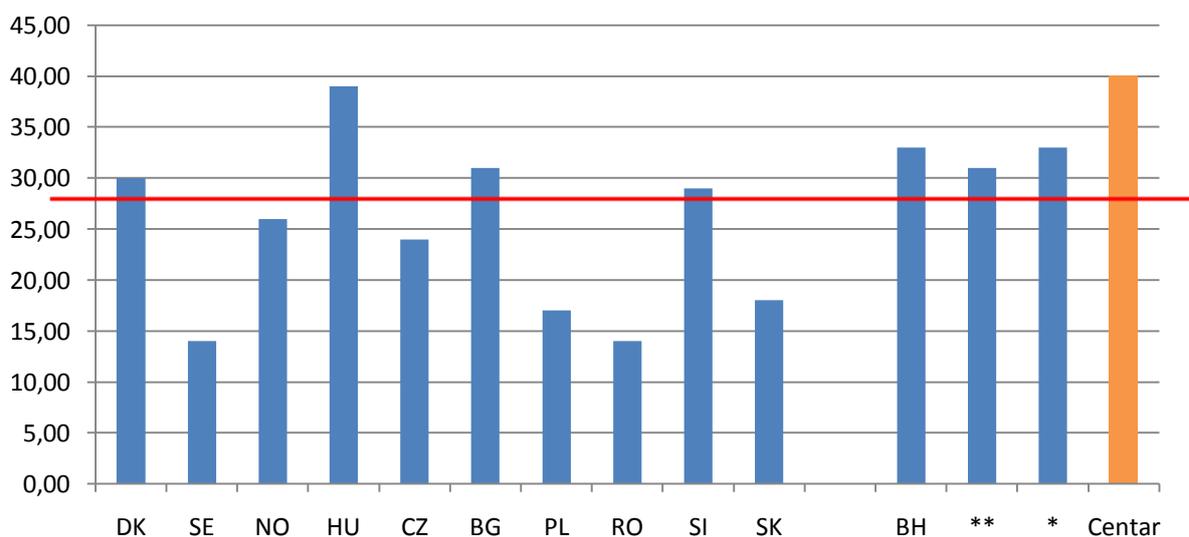
Pušenje

40 % mladih u dobi od 15 i 24 konzumira cigarete što je veće od prosjeka EU zemalja kao i u odnosu na BH nivo i nivo manjih i većih gradova.

Što se tiče odnosa prema pojedinim EU zemalja, mladi općine Centar su, što se tiče konzumiranja cigareta, na nivou sa mladima iz Mađarske.

Graf. 42. Mladi pušači

% mladih između 15 i 24 godine

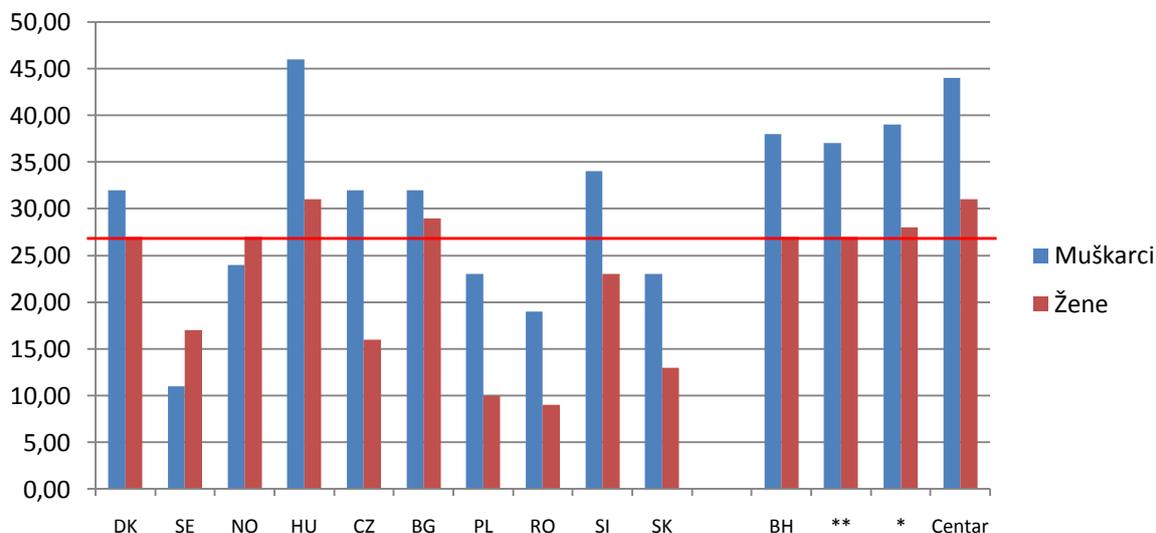
Izvori: Eurostat (2005),
GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi
Crvena linija označava EU prosjek

Posmatrajući odnos spola prema konzumiranju cigareta razlika je u 13% u korist muškaraca, odnosno 44% muškaraca konzumira cigarete u odnosu na 31% žena.

Graf. 43. Mladi pušači s obzirom na spol

% mladih između 15 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2005),
GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

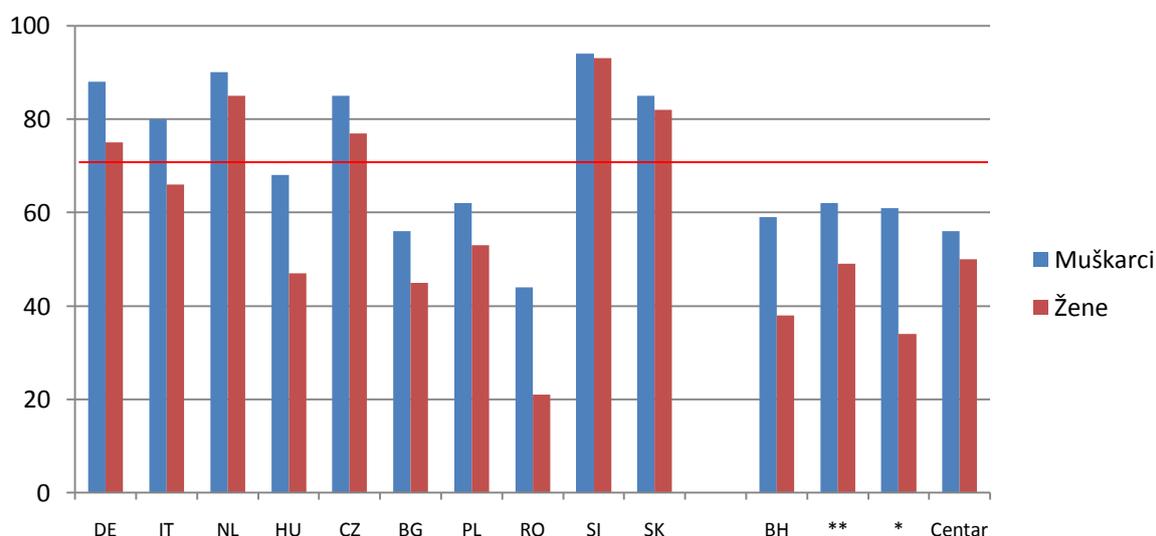
* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi
Crvena linija označava EU prosjek

Konzumiranje alkoholnih pića

Skoro svaka druga osoba sa općine Centar konzumira alkohol .
Mladi ljudi općine Centar u manjem omjeru konzumiraju alkohol nego mladi u EU zemljama.

Graf. 45 Mladi muškarci i žene koje konzumiraju alkoholna pića

% mladih između 15 i 24 godine

Izvori: Eurostat (2005),
GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi
Crvena linija označava EU prosjek

Posmatrajući odnos spola prema konzumiranju alkohola razlika je u 35% u korist muškaraca, odnosno 69% muškaraca konzumira alkohol u odnosu na 34 % žena.

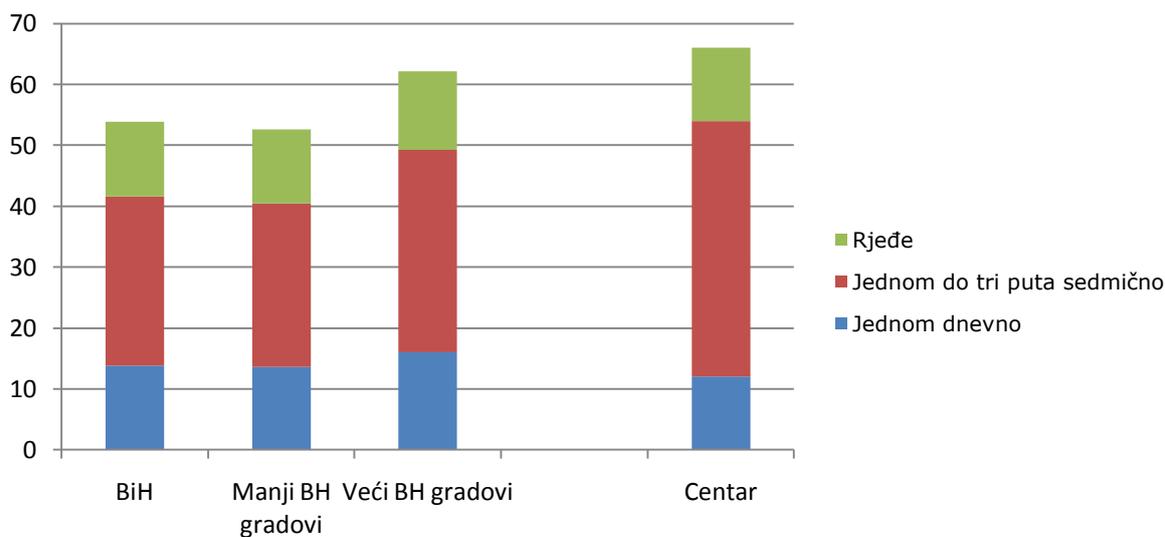
Rekreativne aktivnosti

26,8% mladih uopće se ne bavi rekreativnim aktivnostima.

Oko 42% mladih bavi se rekreativnim aktivnostima, 1-3 puta sedmično, a 12% rekreativnim aktivnostima bavi se rjeđe.

Graf. 46. Bavljenje rekreativnim aktivnostima

% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Učešće mladih

Zainteresiranost za politiku

36% mladih smatra da mladi nemaju uopće uticaja na politiku na lokalnom nivou.

Općina Centar je, što se tiče stava mladih o uticaju na politiku na lokalnom nivou, na približno istom je nivou sa većim i manjim gradovima kao i na BH nivou.

Tab. 8. Stopa uticaja mladih na politiku na lokalnom nivou

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Uopšte nemaju uticaja	46%	46%	45%	36%
Imaju malo uticaja	41%	40%	41%	39%
Donekle imaju uticaja	12%	12%	12%	19%
Imaju mnogo uticaja	2%	1%	2%	3%

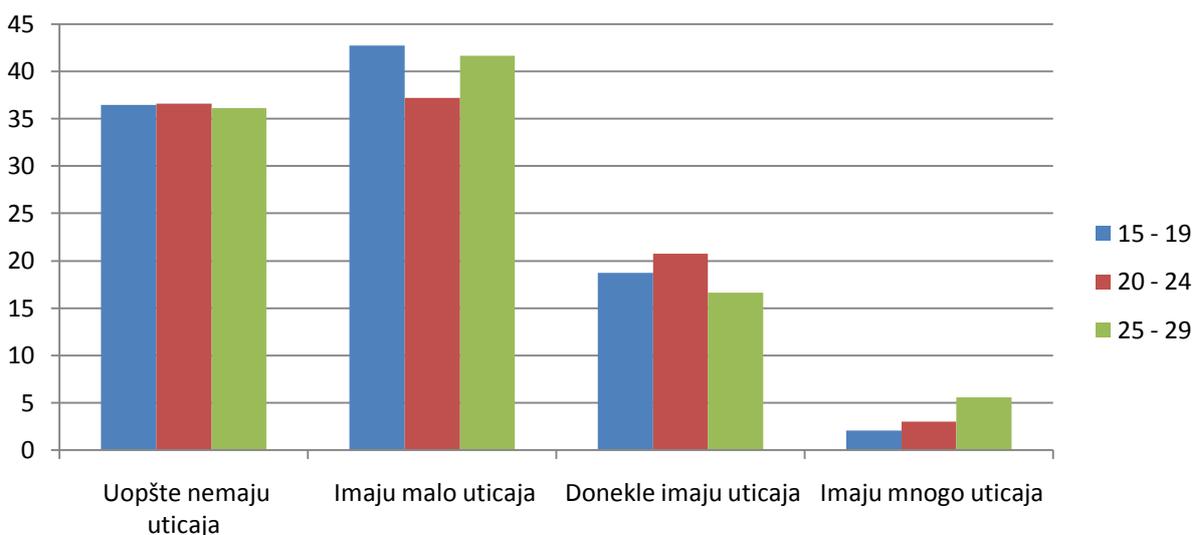
*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Na sljedećem grafikonu možemo vidjeti stav mladih o uticaju na lokalnu politiku s obzirom na starosnu dob.

Mladi općine Centar u većini slučajeva smatraju da mladi imaju malo uticaja na lokalnu politiku (15-19: 42,7%, 20-24:37,2%, 25-29: 46,7%).

Graf. 47. Stopa uticaja mladih na politiku na lokalnom nivou s obzirom na starosnu dob

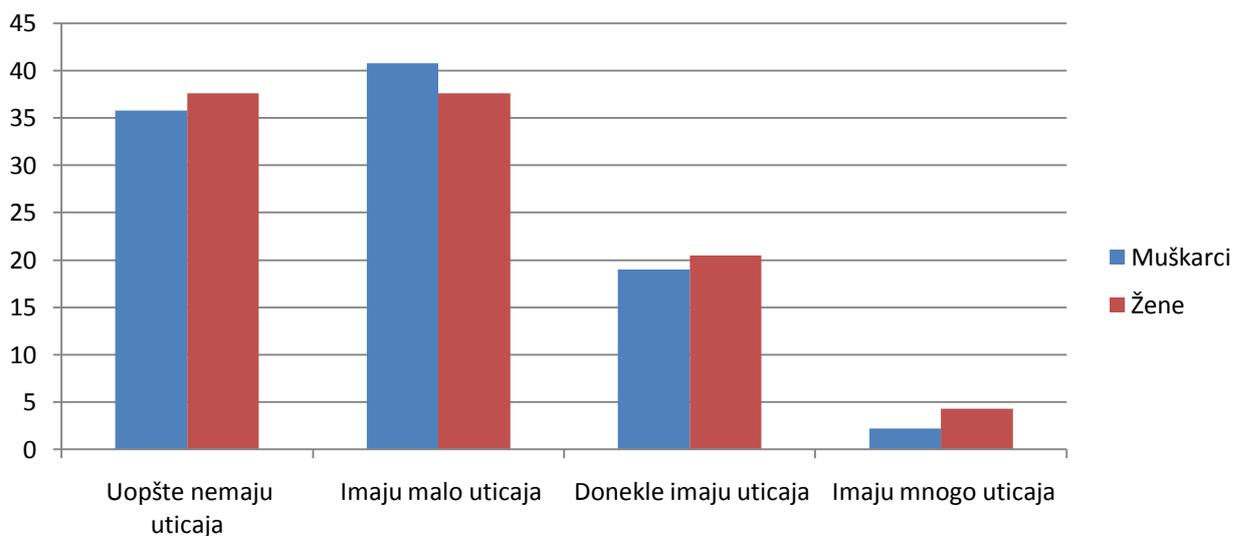
% mladih između 15 i 29 godine, po grupama

Mišljenje da uopće nemaju uticaja na lolanu politiku ima 35,7% muškaraca i 37,6% žena.

Graf. 48. Stopa uticaja mladih na politiku na lokalnom nivou s obzirom na spol

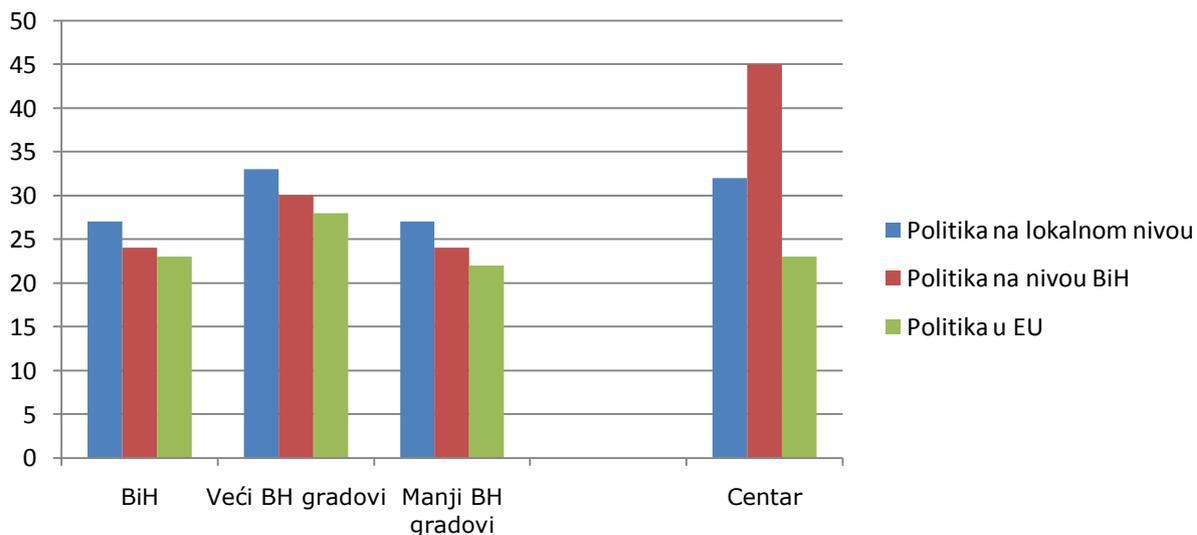
% mladih između 15 i 29 godine

Mladi se najviše zanimaju za politiku na nivou BiH (45%) i na lokalnom nivou (32%), a u nešto manjoj mjeri za politiku na nivou Evropske unije (23%).

Graf. 49. Zainteresiranost za lokalnu, politiku na BiH nivou i politiku u EU

% mladih između 15 i 29 godine

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Korištenje direktnih i indirektnih mehanizama participacije

Potpisivanje peticija je najčešći oblik sudjelovanja mladih općine Centar u političkom izražavanju.

Tab. 9. Učešće u javnim aktivnostima u posljednjih 12 mjeseci

% mladih između 15 i 29 godina

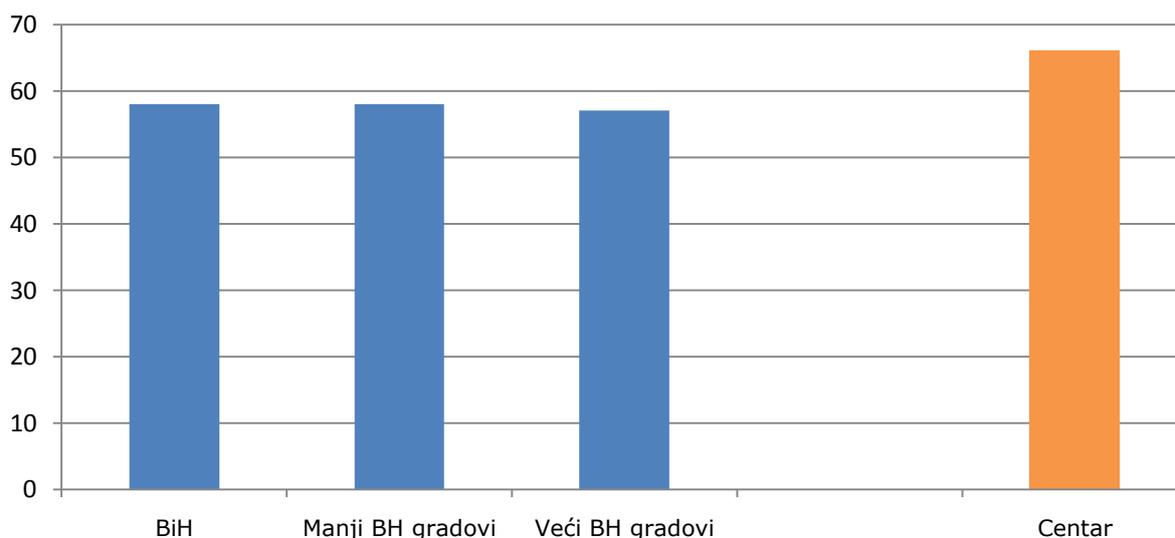
	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Kontaktirali političara	3%	4%	3%	7%
Prisustvovali javnom skupu gdje se raspravljalo o političkim i društvenim pitanjima	11%	12%	9%	30%
Potpisali peticiju	16%	13%	30%	59%
Učestvovali u javnim protestima	3%	3%	5%	50%
Napisali članak, npr. u studentskim novinama, novinama neke organizacije, ili na Internetu	2%	2%	4%	17%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Mladi iz općine Centar imali su veću stopu izlaska na izbore (66%) u odnosu na stopu izlaska u većim i manjim gradovima kao i na BH nivou. U odnosu na nivo BiH, stopa izlaska na izbore u općini Centar je e za 8%.

Graf.50. Stopa izlaska mladih na izbore u oktobru 2008. godine

% mladih do 29 godina s pravom glasa u 2008. godini

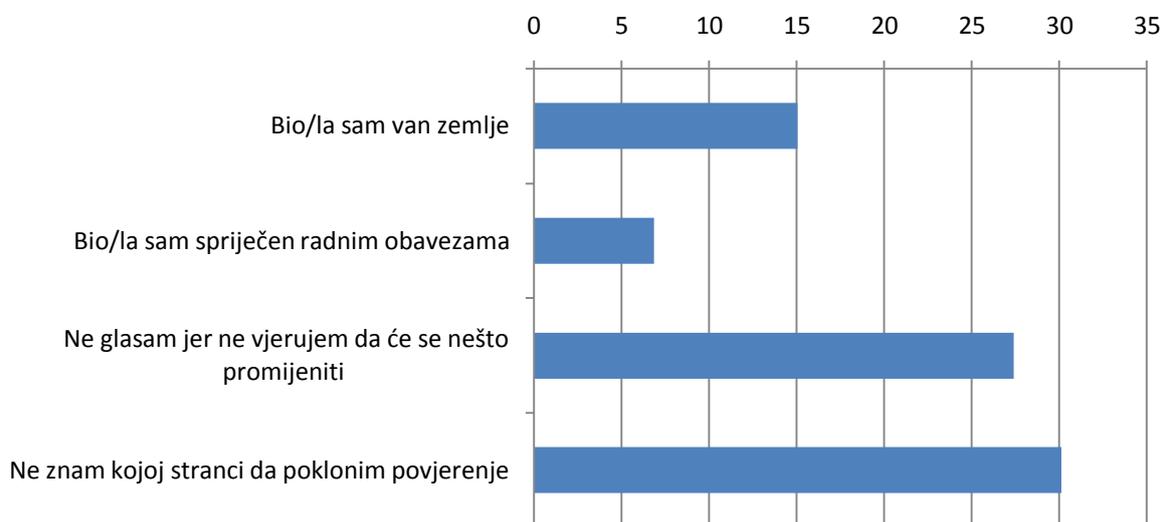

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Glavni razlog za neizlaska na izbore, u najvećem broju slučajeva, mladi općine Centar navode da ne znaju kojoj stranci da poklone povjerenje (30%), a 27% mladih ne vjeruje da će se nešto promijeniti.

Graf. 51. Najvažniji razlog neizlaska na izbore

% mladih do 29 godina s pravom glasa u 2008. godini

Aktivni mladi

14% mladih iz općine Centar su članovi omladinskih nevladinih organizacija, a 8% su članovi/ice političkih stranaka.

Tab. 10. Članstvo u organizacijama

% mladih između 15 i 29 godina

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Omladinske organizacije ili asocijacije	5%	4%	6%	14%
Omladinske organizacije političkih stranaka	3%	3%	3%	8%
Religijske organizacije	2%	2%	2%	5%
Politička stranka	5%	5%	5%	7%
Okolišne organizacije	1%	1%	1%	3%
Ljudska prava ili organizacije za humanitarnu pomoć	1%	1%	3%	10%
Profesionalne organizacije	1%	1%	3%	2%

*Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

20% mladih učestvuje u volonterskim aktivnostima omladinskih organizacije, 18% u aktivnostima organizacija za ljudska prava ili humanitarnih organizacija, a 12% u okviru omladinskih organizacija političkih stranaka.

Tab. 11. Učešće u aktivnostima organizovanih od strane različitih organizacija u proteklih 12 mjeseci

% mladih između 15 i 29 godina

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Omladinske organizacije ili asocijacije	6%	5%	9%	20%
Omladinske organizacije političkih stranaka	3%	4%	2%	12%
Religijske organizacije	3%	4%	2%	7%
Politička stranka	4%	4%	2%	7%
Okolišne organizacije	4%	4%	5%	7%
Ljudska prava ili organizacije za humanitarnu pomoć	5%	4%	5%	18%
Profesionalne organizacije	2%	3%	1%	4%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Mobilnost i odlazak iz zemlje

Putovanja

Ekskurzije izvan BiH je najzastupljeniji oblik organiziranog oblika putovanja mladih.

Tab. 11. Učešće u aktivnostima organizovanih od strane različitih organizacija u proteklih 12 mjeseci

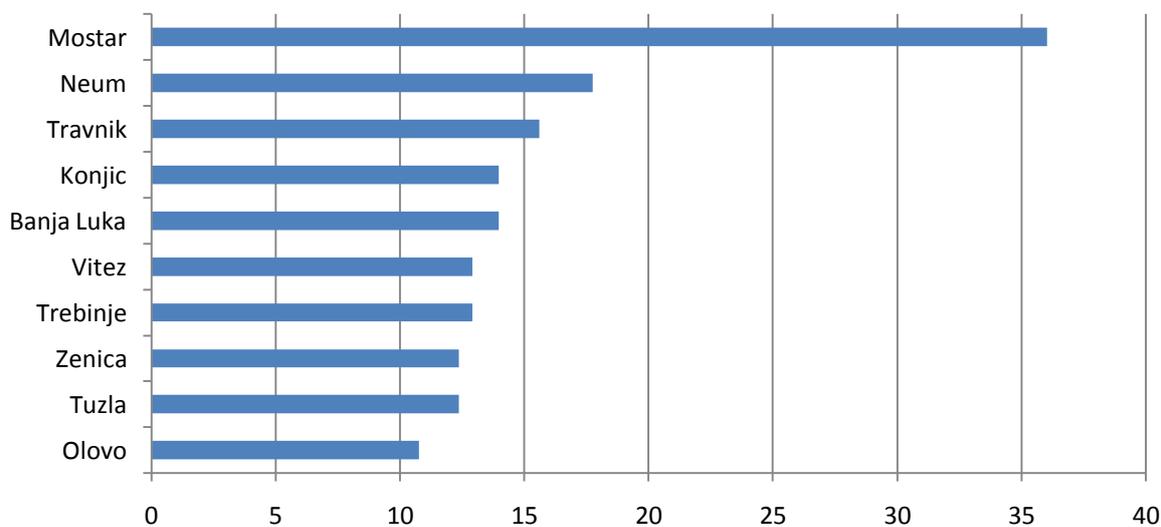
% mladih između 15 i 29 godina

	BH	Manji BH gradovi	Veći BH gradovi	Centar
Studentska razmjena	1%	2%	1%	8%
Ljetne škole	2%	2%	3%	15%
Volonterski ili neki drugi kampovi za omladinu	5%	4%	8%	11%
Škola u prirodi	5%	5%	4%	9%
Studijska putovanja	4%	4%	6%	9%
Ekskurzija unutar entiteta	10%	10%	10%	14%
Ekskurzija u drugi entitet	6%	6%	6%	8%
Ekskurzija u inostranstvo (van BiH)	12%	11%	17%	33%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

36% mladih navelo je Mostar kao najčešći grad u koji putuju. Neum je na drugom mjestu sa procentom od 18%.

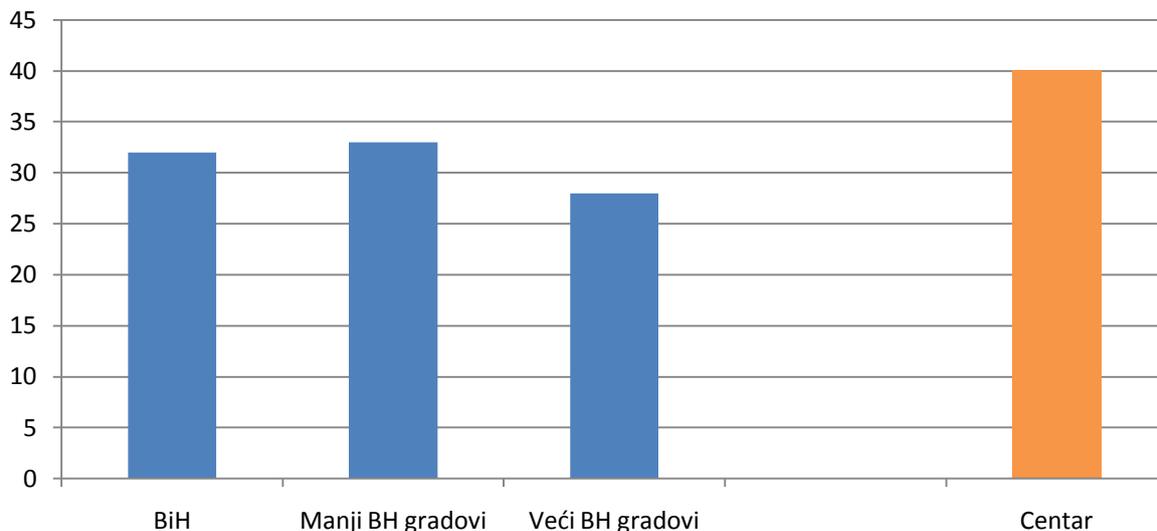
Graf. 52. Stopa putovanja unutar BiH

40% mladih iz općine Centar u posljednjih 12 mjeseci putovalo je van BiH.

Graf. 53. Stopa putovanja u inostranstvo u posljednjih 12 mjeseci

% mladih između 15 i 29 godine

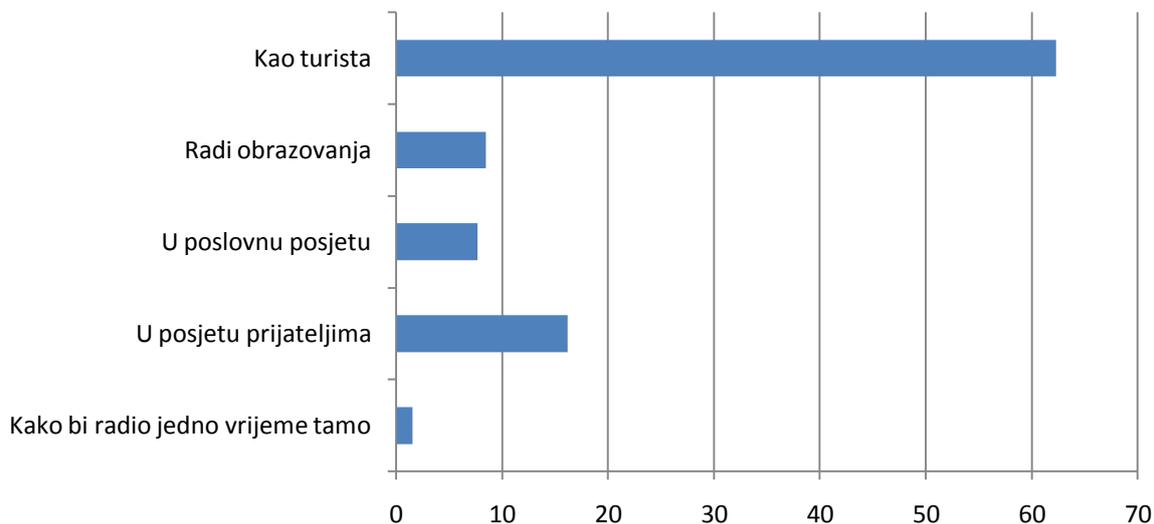
Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

8,5% mladih je putovalo u inostranstvo zbog obrazovanja.

Kao glavne razloge svog putovanja navode turizam (62%), posjeta prijateljima (16%), poslovna posjeta (7,8%).

Graf. 54. Glavni razlog putovanja

% mladih između 15 i 29 godine

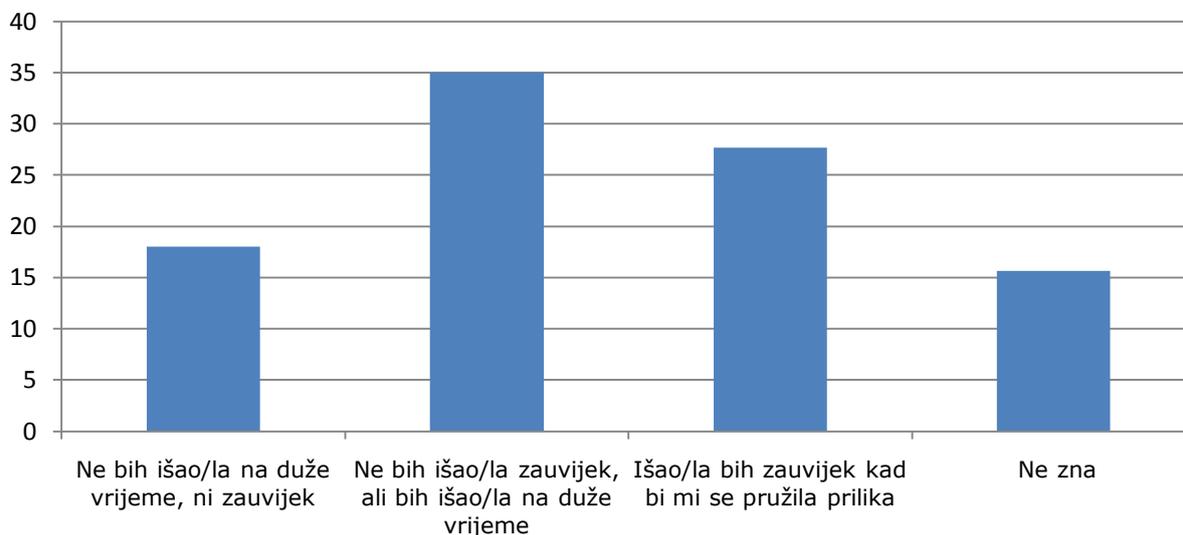
Odlazak iz zemlje

28% mladih su oni koji bi napustili BiH zauvijek ukoliko im se ukaže prilika.

35,5% mladih odgovorilo je da ne bi išli zauvijek, ali bi išli na duže vrijeme.

Graf. 55. Mišljenje mladih o trajanju boravka u inostranstvu

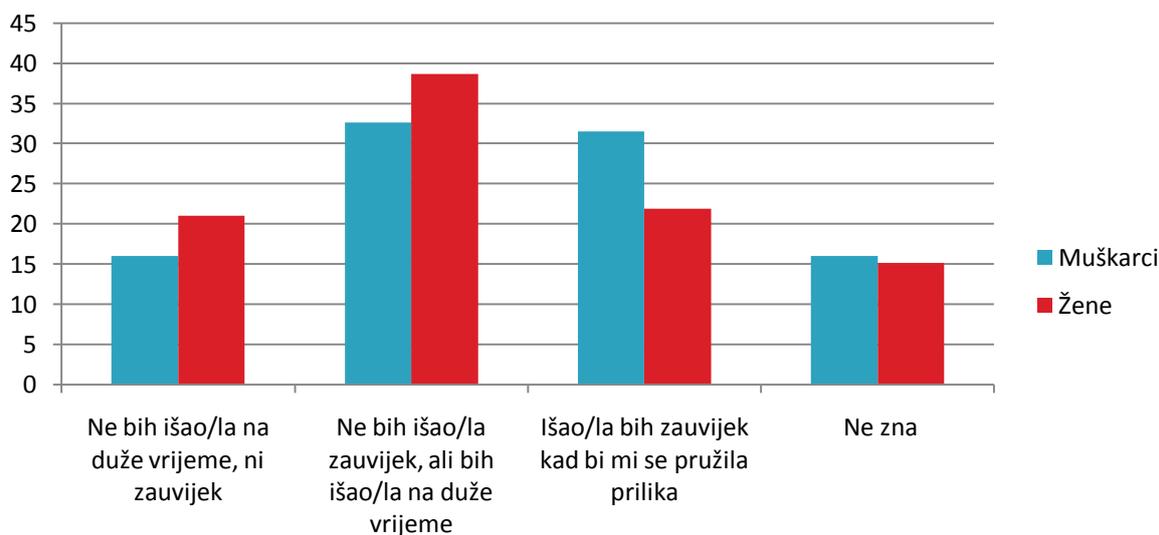
% mladih između 15 i 29 godine

Procenat muškaraca (32%) koji bi sigurno napustili BiH veći je za 10% u odnosu na žene (22%).

Graf. 55. Mišljenje mladih o trajanju boravka u inostranstvu s obzirom na spol

% mladih između 15 i 29 godine

Kao najizraženiji lični razlozi odlaska iz zemlje mladi navode obrazovanje, a zatim prijevremeni rad.

Tab. 13. Lični razlozi za potencijalni odlazak iz BiH

% mladih između 15 i 29 godina

	*BiH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Zbog studija	46%	45%	48%	57%
Zbog privremenog rada	55%	55%	48%	43%
Zbog ženidbe/udaje	35%	36%	36%	*
Kako bi se trajno nastanili u nekoj drugoj zemlji	46%	48%	41%	38%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Internet i strani jezici

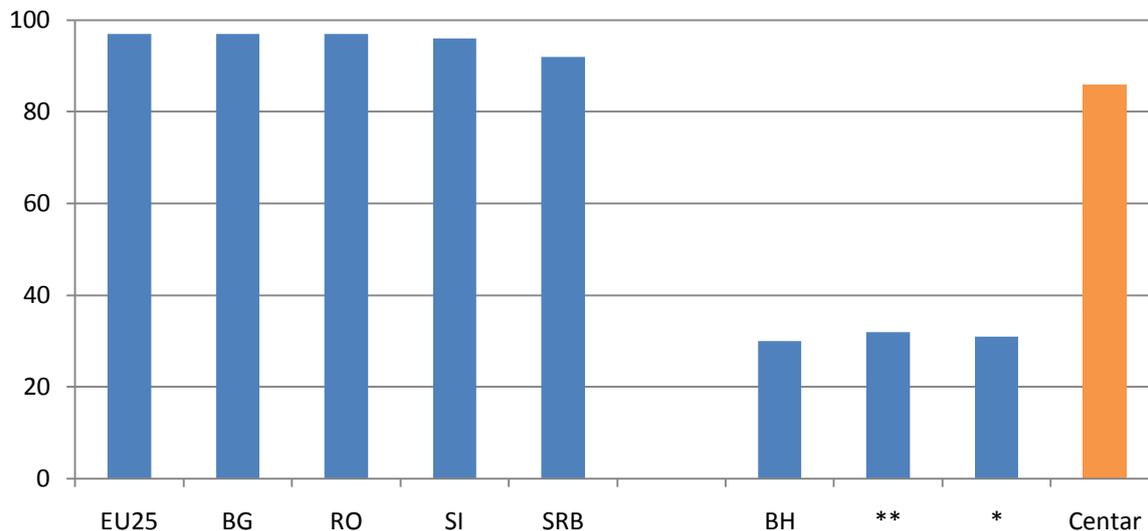

Korištenje Interneta

Sa 86% općina Centar je daleko iznad nivoa velikih i manjih gradova u BiH, kao i na nivou BiH, a nešto manja u odnosu na zemlje EU, kada je u pitanju omjer domaćinstava koje posjeduju priključak na Internet.

Graf. 57. Procenat domaćinstava koja posjeduju priključak na Internet

% mladih između 15 i 29 godine

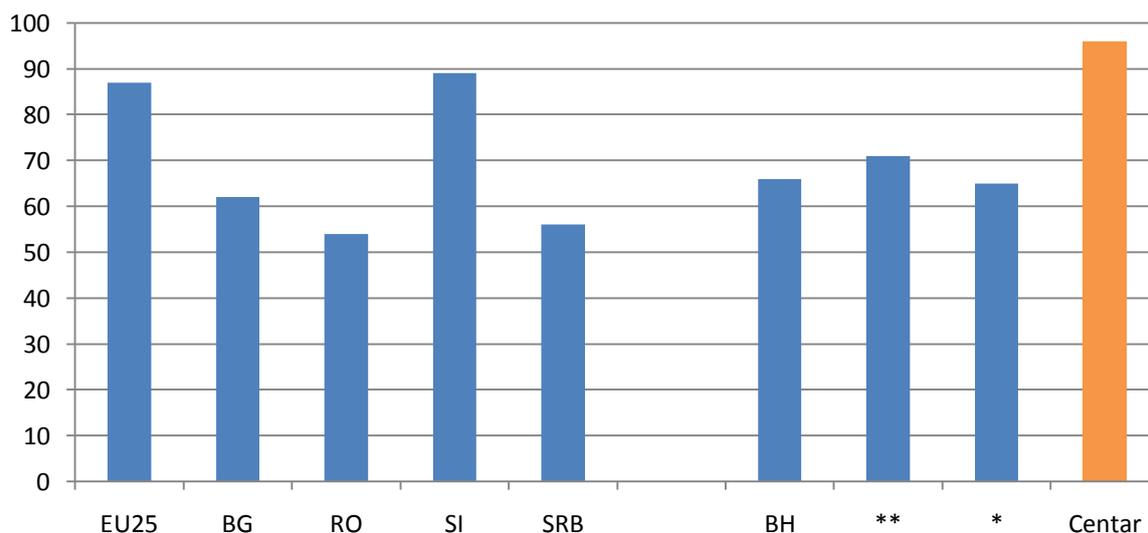
Izvori: Eurostat (2007), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

96% mladih koristilo je Internet što nešto veći procenat od prosjeka u EU.

Graf. 58. Procenat osoba u dobi između 16 i 24 godine koje su u posljednja tri mjeseca koristila Internet

% mladih između 16 i 24 godine

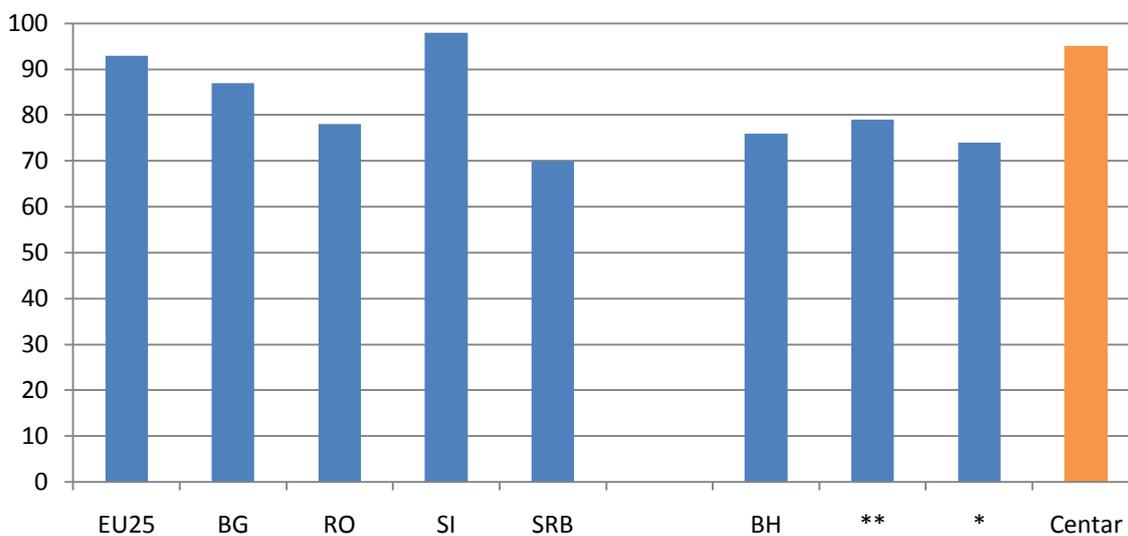
Izvori: Eurostat (2007), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Studenti/ice i učenici/ce općine Centar su na istom nivou sa kolegama/cama iz EU kada je u pitanju korištenja Interneta.

Graf. 59. Procenat studenata i učenika koji su u posljednja tri mjeseca koristili Internet

% učenika i studenata

Izvori: Eurostat (2007), GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

* Manji BH gradovi
** Veći BH gradovi

Poznavanja stranih jezika

90% mladih općine Centar tvrdi kako poznaje engleski, a 37% njemački jezik, što je visoko iznad BH prosjeka.

5% mladih ne poznaje niti jedan strani jezik.

Tab. 14. Poznavanje stranih jezika

% mladih između 15 i 29 godina

	BH	*Manji BH gradovi	*Veći BH gradovi	Centar
Niti jedan	25%	27%	17%	5%
Njemački	22%	23%	20%	37%
Engleski	63%	59%	77%	90%
Španski	6%	5%	7%	14%
Ruski	4%	4%	3%	2%
Arapski	1%	1%	0%	3%
Francuski	2%	2%	2%	6%
Turski	1%	1%	1%	3%
Italijanski	3%	3%	1%	6%
Neki drugi	1%	1%	1%	3%

Izvori: GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Slobodno vrijeme

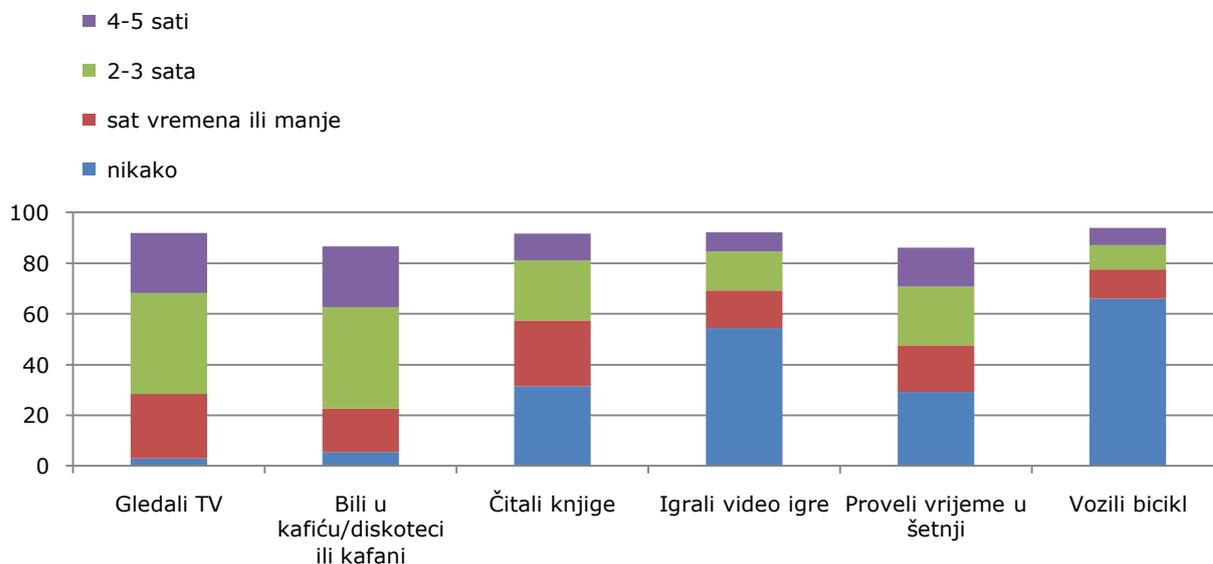

Kako mladi provode slobodno vrijeme?

Mladi najviše slobodnog vremena provode pored televizora i u kafiću ili diskoteci.

Graf. 60 Provođenje slobodnog vremena u toku prošle sedmice

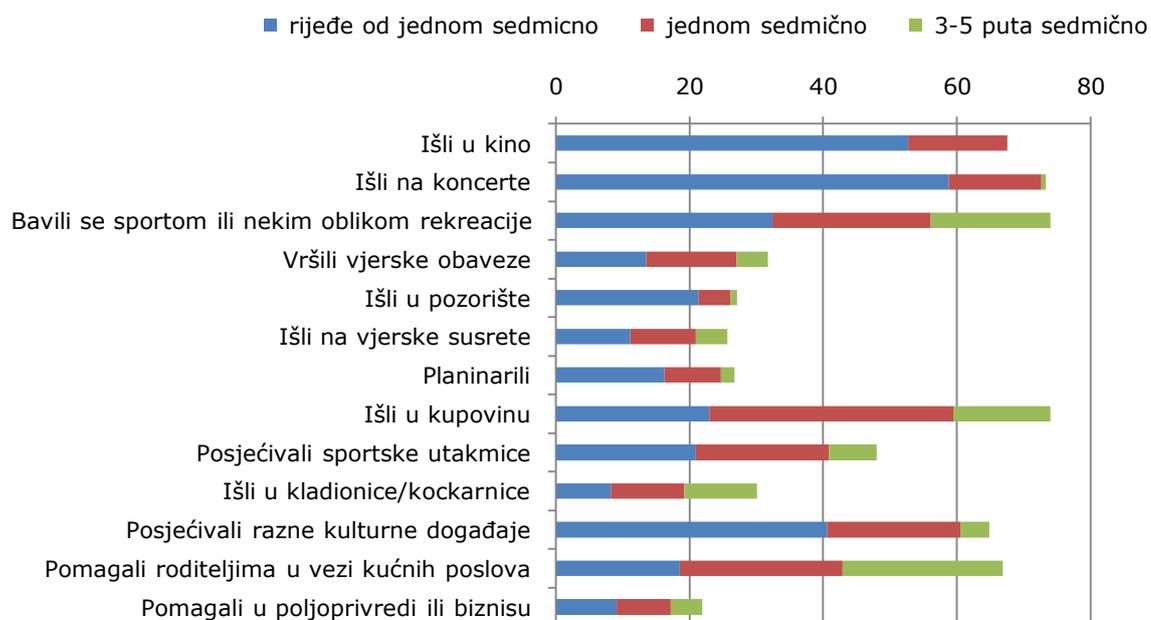
% mladih između 15 i 29 godine

Mladi u veoma niskoj stopi posjećuju kulturne sadržaje.

Graf. 61. Provođenje slobodnog vremena proteklog mjeseca

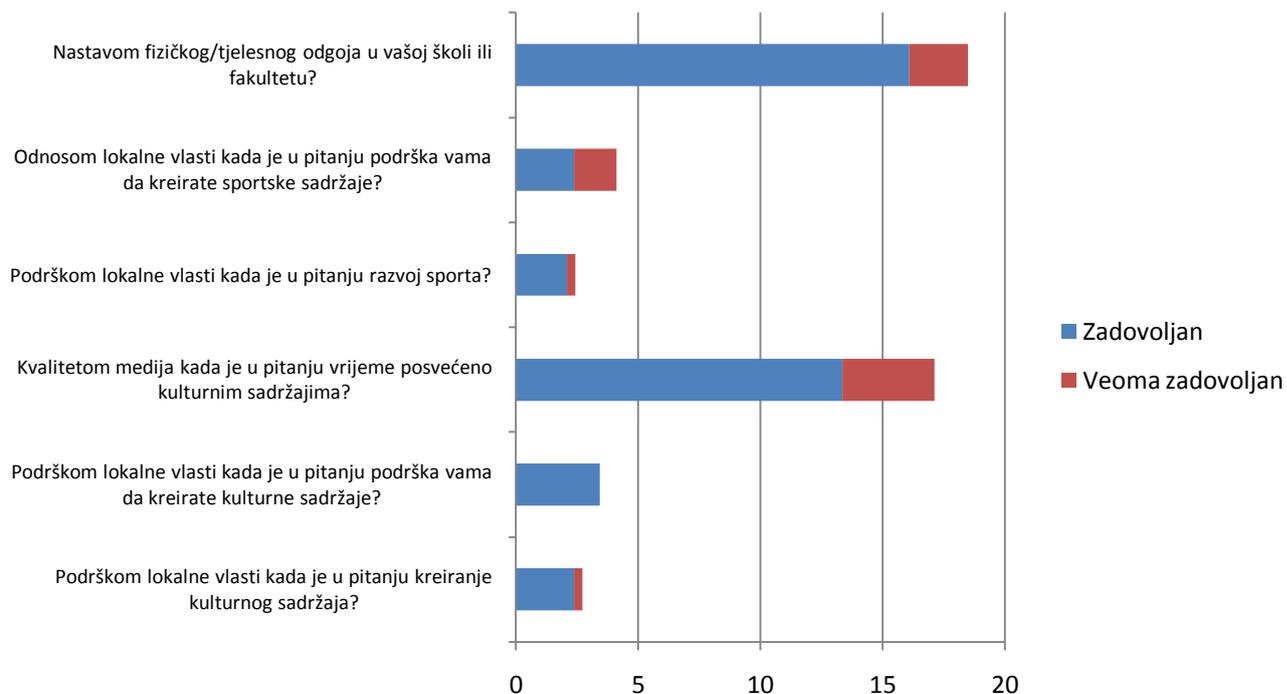
% mladih između 15 i 29 godine

Kulturno-sportski sadržaji

Kada je u pitanu odnos mladih prema kulturno-sportskim sadržajima i podršci mladima za njihovo kreiranje više od 50% mladih nisu zadovoljni.

Graf. 69. Zadovoljstvo odnosom lokalne vlasti prema kulturno-sportskim sadržajima

2010.g.